

Морисъ Метерлинкъ.

8/21 4152
Трудовъ М. В.
Рене Шулманъ

Мария Магдалина

Пиеса въ три дѣйствія.

Прѣведе Д. Божковъ.

СОФИЯ.

Командитно Книгоиздателско Дружество
Ал. Паскалевъ & С-іе.

Прѣпечатването прѣводитѣ на **»Всемирна Библиотека«**, изцѣло или отчасти може да става само съ позволенieto на издателството.

Дѣйствиє първо.

Градина на Анней Силанъ, въ Витания. Римска тераса. Дърветата сж разположени на полегати редове. Мряморни скамейки, портики, статуи. По срѣдата — басейнъ съ фонтанъ. Бесѣдки изъ зеленина. Померанцови и лаврови фиданки въ вази. Надѣсно и на лѣво — балюстрада, отъ която се вижда долина. Навжтрѣ украсена съ статуи платанена алея, която стига до живъ лавровъ плетъ на съсѣдска градина.

Явление първо.

Влизать Анней Силанъ и Люций Веръ.

Силанъ. Ето украшението на моитѣ малки владѣния: тераса тъкмо като оная, която имахъ прѣдъ кжщата си въ Пренестъ и която бѣ моето завѣтно желание. Ето моитѣ померанцови дървета, моитѣ кипариси и олеандри. Ето басейнъ за рибитѣ, портикъ съ изображения на боговетѣ, между които обърни внимание на тая Миневра, намѣрена въ Антиохия (сочи въ лѣво). Оттука се отваря широка гледка къмъ долината, гдѣто вече е пролѣтъ. Ние като да висимъ надъ нея въ пространството. Пона-

гледай се малко на анемонитѣ, които обичатъ наклонитѣ на Витания. Земята като да е въ пламъкъ въ подножието на сливитѣ. Тукъ азъ въ миръ прѣкарвамъ днитѣ на старостъта, която умѣе да извлѣче радостъ изъ миналото, когато младостъта дири щастие само въ наслаждението и отъ всички блага на живота цѣни само онѣзи, които ѝ сж подъ ржка.

Веръ. Най-сетнѣ азъ виждамъ дървета, вода, зеленина. Азъ вече бѣхъ забравилъ за тѣхното сществуване откакъ съмъ дошелъ въ тая каменна пустиня, наричана Иудея. Но какъ ви се е случило, мой драги наставнико, да се заселите въ тоя градъ — безводенъ и мраченъ, — тукъ, дѣто земята е страшна съ своя изгледъ, гдѣто живѣятъ груби, неспокойни, лукави и злонамѣрни варвари?

Силанъ. Азъ, както ти е извѣстно ходихъ въ Цезария заедно съ прокуратора Валерия Грата. Слѣдъ туй се върнахъ въ Римъ, гдѣто за нѣкое врѣме ти ми бѣше най-вѣренъ и любимъ ученикъ. Скоро, обаче, ми стана срамно да уча другитѣ на оная мдростъ, истинитѣ на която ми бѣха толкозъ по-съмнителни, колкото съ по-голѣма увѣреностъ ги поддържахъ. Върнахъ се въ тая върварска Иудея, влѣченъ отъ едно необяснимо любопитство. Още кога за пръвъ пжтъ бѣхъ тука, азъ се захехъ да изучвамъ свещенитѣ еврейски книги. Тѣ сж груби по форма и жестоки по духъ, но въ

тѣхъ се намиратъ прѣкрасни басни и лжчи отъ дива, но често пжти своеобразна мждростъ. До сега тия книги не сж ми дотегнали.

Веръ. Тѣй зеръ, нашиятъ приятель Аппий, съ когото се виждахъ въ Антиохия, ми разказваше за вашето необяснимо влѣчение къмъ старитѣ еврейски книги.

Силанъ. Той скоро ще дойде тука.

Веръ. Кой? Аппий ли? Значи той е въ Ерусалимъ?

Силанъ. Нима ти не знаеше? А отъ кога си ти тука. Въ писмото си, що ми писа неотдавна, ти нищо не споменувашъ за това.

Веръ. Тукъ съмъ вече отъ една недѣля насамъ и първата визита правя на тебе. Трѣбаше да напусна Антиохия, за да спроводя до Ерусалимъ Понтия Пилагъ, който се страхува отъ възможни вълнения. Сигурно ще му потрѣба подкрѣпата на моитѣ стари легиони. . .

Силанъ. Нашиятъ шишкавъ и тежъкъ Аппий, чиито лекокрили, като нрава му думи свързватъ най-далечнитѣ приятели, ми разказваше за тебе сжщо тѣй, както на тебе говорилъ за мене. Той ми съобщи, че кога се срѣщналъ съ тебе въ Антиохия, му се сторило, че ти страдашъ отъ голѣма и нещастна любовъ.

Веръ. Къмъ кого? . . .

Силанъ. Какъ? . . . Най-красивиятъ отъ военнитѣ трибуни, безъ да се гледа на великолѣпието му, не веднъжъ е страдалъ отъ не-

щастна любовь! . . . Думата бѣ за една туземка отъ тукашнитѣ краища, за една галелиянка ако се не лъжа. . .

Веръ. За Мария, отъ Магдала? Той ви говори за нея? Гдѣ е тя сега? Оттогава азъ не съмъ я виждалъ. Тя напусна внезапно Антиохия и азъ я загубихъ отъ очи.

Силанъ. Но защо тя не е била благосклонна къмъ тебе? Наистина, Аппий твърдѣше, че тя прѣзира иудеитѣ, но ни най-малко не се отвърщава отъ благороднитѣ римляни.

Веръ. Туй е една отъ гатанкитѣ на женската душа, съ които ние, войницитѣ, нѣма кога да се занимаваме. . . Тя, струва ми се, ме ненавиждаше. Въ всѣки случай, ненавистьта, що хранѣше къмъ мене, не бѣ лишена отъ нѣкаква сурова нѣжностъ. Къмъ всичко туй се забѣлѣзваше и една непонятна нерѣшителностъ, която я правѣше да избѣгва моето присѣствие. Впрочемъ, тя трѣба да е минала тежко нѣкое нещастие, макаръ отсетнѣ не веднѣжъ да сж я виждали весела. . .

Силанъ. Не зная; всичко туй не ми изглежда безнадежно, но защо да се търси поводъ за скърби въ туй, що боговетѣ сж създали за радостъ? . . . Ето, Аппий пожелава щото азъ съ мдритѣ си съвѣти да ти помогна, да се изцѣлишь отъ ненужната скръбъ, която ти тегне. Но прѣди всичко кажи ми, обичашъ ли я тѣй

силно, както твърди Аппий, думитѣ на когото често биватъ прѣкалени и необмислени?

Веръ. Азъ имахъ страстно желание да бжде моя и сега горя за нея, както за никоя друга жена не съмъ горѣлъ.

Силанъ. Ти говоришъ, като философъ : още отъ начало не правишъ разлика между желание и любовъ. Но, нищо; азъ те разбирамъ. Тя, наистина, е по-хубава отъ всички хубавици, отъ които азъ съмъ се възхищавалъ прѣзъ живота си.

Веръ. Какъ? Вие сте я виждали? значи тя е въ Ерусалимъ?

Силанъ. Дори по-близо отъ Ерусалимъ, който е на петнайсетъ стадии отъ Витания (за-вежда го малко на дѣсно). Приближи се къмъ тая портика и вгледай се тамъ, въ дъното на долината... Какво виждашъ?...

Веръ. Виждамъ маслинени дървета, пжтеки, гробници... Виждамъ още фронтони на дворци и храмове, колони, кипариси... Може човѣкъ да помисли, че се намира въ Римъ... но не разбирамъ...

Силанъ. Иродъ Велики — буенъ безумецъ, но бѣлѣжитъ строителъ — украси тая долина съ великолѣпни здания съ издържанъ римски стилъ, по-издържанъ, отколкото въ самия Римъ... Но гледай тамъ, по срѣдата на склона на лѣво отъ тия три високи кипариси, на четири или петъ стадии разстояние отъ насъ...

Видишъ ли една отъ най-красивитѣ мряморни вилли ? ...

Веръ. Оная, прѣдъ която се бѣлѣятъ широки мряморни стѣпала, що водятъ къмъ полукръглата колона, гдѣто стоятъ изправени статуи ? ...

Силанъ. Ето, тука е тя ...

Веръ. Мария Магдалина ? Въ такова уединение, тѣй далечъ отъ града ?

Силанъ. Тя казва, че търси спасение отъ фанатизма на еврейтѣ, отъ ерусалимския шумъ и зловоние, които се повече и повече растатъ съ приближение на пасхата.

Веръ. Значи, вие се срѣщате съ нея ? ...
Говорили сте съ нея ?

Силанъ. Добриятъ Аппий, който знае, че появяването на една млада хубава жена ще бѣде наслада за моитѣ очи, безъ да ме застраши съ нѣкаква опасностъ, не я възпрѣлъ, ксга тя пожелала да посѣти жилището на мирния и безобиденъ старецъ.

Веръ. Какво каза ? ... какво впечатлѣние ви направи тя ?

Силанъ. Бѣше облечена въ дрехи, изтъкани сѣкашъ отъ перли и роса, и носѣше мантия отъ тирски пурпуръ, украсенъ отъ гранатообразни сапфири ... бѣ окичена съ драгоценни камъни, които изглеждаха възтежки съ своето източно великолѣпие. Колкото за коситѣ ѳ, азъ бихъ казалъ, че, разплетени, тѣ биха по-

крили съ непроницаема златна покривка повърхността на тоя порфировъ бассейнъ . . .

Веръ. Моята дума е за ума, за характера ѝ . . . Не се заблуждавайте по неинъ адресъ ; тя не е проста куртизанка . . . Тя има други прѣлѣсти, които още по-силно влѣчатъ любовта . .

Силанъ. Азъ обърнахъ внимание само на хубостъта, която е несъмнѣна и радва очитѣ . . Впрочемъ, ние ще бждемъ скоро въ състояние по-добрѣ да сѣдимъ за нея : тя не ще закъснѣе да се яви тука . . .

Веръ. Тя ще дойде ? Но знае ли, че ще срѣщне мене тука ? . . .

Силанъ. Разбира се. И струва ми се, че тая срѣща ще те излѣчи отъ твоя неджгъ съ по-голѣмъ успѣхъ, отколкото мѣдритѣ съвѣти, които Аппий очакваше отъ мене.

Веръ. Но тя ? . . . Тя какво каза като разбра че . . .

Силанъ. Тя се усмихна съ трепетна, унесена прѣлестъ . . . Освѣнъ нея, азъ поканихъ нашия неизмѣненъ Аппий и Цѣлий, твой другарь по учение въ Пренестъ . . . Надѣвамъ се, че тѣ ще доведатъ съ себе си нашия нещастенъ приятель Лонгинъ, който прѣди три недѣли загуби двѣ-годишната си дѣщеря . . . Азъ ще се опитамъ съ кротки, убѣдителни доводи, да го угѣша въ скръбъта, която, безсъмнѣно, е несъразмѣрна съ прѣтърпѣната отъ него загуба. Между многото други ястия които, смѣя да се надѣвамъ

ти ще намѣришъ за чудни, намъ ще бждатъ дадени два сорта, тебъ още неизвѣстни, юрданска риба, сготвена отъ Дава, моя старъ готвачъ . . . Но ето, азъ чувамъ звуковетъ на двойна флейта . . . Трѣба да сж спрѣли вече прѣдъ прага на кжщата ми носилкитъ съ царичата на Витания и Ерусалимъ . . . Твоитъ очи скоро ще видятъ нѣжна свѣтлина, за която сж се изгледали, а моитъ — ще намѣрятъ усмивката, която имъ се нрави, ако само сребърнитъ огледала на Атриума не я задържатъ повече, отколкото трѣба . . .

Веръ. Ето я!

Отдѣсно влиза Мария Магдалина. Подирѣ ѝ вървятъ нѣколко робини, на които тя съ рѣзко и властно движение заповѣдва, да се оттеглятъ.

Явление второ.

Сжщитъ и Мария Магдалина.

Силанъ (като посрѣща Мария Магдалина): „Коя ли е тази, която се дига отъ пустинята, като въ облаци димъ отъ смирна и тамянь? Коя е тая сипваща се зора, прѣкрасна като луна, свѣтла като слънце, грозна като полкове, кога сж подъ знамена? . . .“ — Както пѣятъ нашитъ свещени книги при приближаване на Суламита.

Мария Магдалина. Не ми говорете за тия свещени книги. Азъ ги ненавиждамъ, както

ненавиждамъ всичко, що изхожда отъ тоя лицемѣренъ и гнусавъ, скжперенъ и зловрѣденъ народъ.

Веръ (като се приближава и той да я привѣтствува). А азъ ще кажа по обичая на римлянитѣ: „Привѣтъ на старшата дъщеря на Аглая, най-млада и най-щастливата изъ Харитъ! . . .“

Мария Магдалина. Трѣба да ме съжалите, вмѣсто да ме хвалите. Тая нощъ, освѣнъ най-цѣннитѣ бисери, ми откраднаха още кратагенскитѣ рубини, и, което най-вече ме огорчава, вавилонския ми паунъ и всички мурени (риби) изъ моя бассейнъ.

Веръ. Кой е дрѣзналъ да извърпи тая явно светотатствена кражба?

Мария Магдалина. Не зная . . . Азъ заповѣдахъ, да бждатъ бити и изтезавани робитѣ, оставени да пазятъ птицитѣ и рибитѣ, но тѣ въ нищо не се признали. И струва ми се, тѣ нищо не знаятъ.

Веръ. Вие не притежавате никакви улики? Нѣмате никакви подозрѣния?

Силанъ. Тая кражба ме много очудва, защото страната въ туй отношение е безопасна. Ето вече почти шесть години откакъ съмъ се заселилъ тукъ и още никой не се е опитвалъ да ограби поне частица отъ моята мъдрость, която азъ не държа подъ ключъ, а между това, тя е единствената драгоцѣнностъ, що владѣя. Евреинътъ е потаенъ, лукавъ, недоброжелатель. Занимава

се съ измами и лихварство ; присъщи му сж всички пороци и добродѣтели на страхливеца, но той се гнуса отъ кражбата, откритата и смѣлата — честна кражба, ако мога така да се изразя . . .

Мария Магдалина. Отначало моитѣ подозрѣния паднаха на единъ отъ работницитѣ ми отъ Пиръ, който по настоящемъ тапецира една отъ залитѣ на вилата ми съ цвѣтна хартия подвижна, за да може въ врѣме на ядене да се смѣня въ зависимостъ отъ цвѣта на ястията, що се слагатъ на трапезата.

Веръ. Такава хартия, вмѣсто мазилка на стѣнитѣ, азъ бѣхъ виждалъ въ Антиохия у нашия управитель Помпония Флакъ, но азъ не знаяхъ, че тая новостъ, тѣй малко разпространена въ Римъ, е вече извѣстна въ тоя отдалеченъ край . . .

Мария Магдалина. И никждѣ, освѣнъ въ моята къща, вие тука нѣма да я видите. Дори новиятъ дворецъ на тетрарха Антипа още не е украсенъ съ нея . . . И тѣй, прѣди всичко азъ подозрѣхъ тия работници, но скоро се убѣдихъ, че тѣ сж невинни. Сега съмъ увѣрена, че крадцитѣ трѣба да се търсятъ между оная шайка отъ скитници и бездѣлници, които отъ нѣкое врѣме наводниха страната . . .

Силанъ. Шайката на пословичния Назарянинъ ли?

Мария Магдалина. Именно, именно. Казватъ, че на чело имъ стоялъ нѣкакъвъ мръсенъ разбойникъ, който прилъгвалъ тълпата съ грубо вълшебство. Прѣпоръчвалъ се за проповѣдникъ на неznamъ какъвъ новъ законъ или ново учение, живѣе съ кражби и се е обиколилъ съ хора, способни за всички прѣстѣпления. . Впрочемъ, азъ имамъ друга причина, да се оплаквамъ отъ него. Прѣди три дена, въ врѣме на една разходка въ градината подъ покритата алея, що я дѣли отъ пѣтя, десетина негодници отъ тая шайка ме оскърбиха по най-неприличенъ начинъ, като дори ми се заканваха съ камъни. . . Туй става нетърпимо. . . трѣба да се избави страната отъ тѣхъ. . .

Веръ. Азъ чувахъ за тия хора. Извѣстно ми е, че властитѣ вече си иматъ грижата за тѣхъ. . . Ще заповѣдамъ по-строго да ги слѣдятъ. Но, ако искате, за мене е лесно да туря въ затвора тѣхния началникъ. . .

Мария Магдалина. Азъ ви моля: колкото по-скоро, толкозъ по-добрѣ. Ще ви бжда особено благодарна за това.

Силанъ. Азъ мисля, вие се заблуждавате. Крадцитѣ, споредъ мене, не сж тамъ, дѣто вие ги търсите. Случайно азъ имахъ възможность да изуча тая шайка: ето вече петъ-шестъ дена тя развива своята дѣятелность на нѣколко крачки отъ моята къща. Азъ дори имахъ удоволствието, — тѣй като на моята възраст

всичко ми става източникъ на удоволствия — да присѣдствувамъ на едно отъ тѣхнитѣ събрания. То бѣше не далечъ отъ стария ерихонски пѣть. Бѣдниятъ водачъ говорѣше обиколенъ отъ тѣлпа хора, облечени въ дрипи, опрашени, между които азъ забѣлѣзахъ сума сакати и болни съ обезобразенъ видъ. — Тѣ сж бѣдни и мръсни, но, азъ съмъ убѣденъ, тѣ сж безобидни хора, способни да откраднатъ най-много чаша вода или едно житено зърно. . . Тѣ слушаха съ жадность единъ доста наивенъ разказъ; повѣсть за сина, който се връща [при баща си, слѣдъ като прахосалъ всичкия си имотъ. . . Азъ не дослушахъ до края, защото ме гледаха съ извѣстно недовѣрие. . . Но Галелеянинътъ, или Назарянинътъ, както тукъ го наричатъ, възбуди моето любопитство. . . Гласътъ му е необикновенно нѣженъ и прониква въ душата. Казватъ, че е синъ на дърводѣлецъ. . . Азъ още нѣщо ще ви разкажа за него. . . Зная много любопитни подробности. . . Но по-напрѣдъ позволете ми да погледна отъ другата страна на кжщата, отдѣто по-добрѣ се вижда пѣтя, не чакатъ ли нашитѣ закъснѣли гости. . .

Излиза на лѣво.

Явление трето.

Мария Магдалина, Веръ.

Веръ. Азъ не очаквахъ това щастие; от-ново, по ваша добра воля, да ви вида слѣдъ

ония жестоки думи, които ми отнеха и най-малката надежда, каквато ние понѣкога оставаме на ония, които желяемъ да обнадеедимъ.

Мария Магдалина. Азъ бѣхъ безраждна и глупава, но разумътъ ми се върна и сега зная, че най-добрата любовъ не струва нито една сълза. . .

Веръ. Толкозъ повече, че такава любовъ не може да се нарече нито най-добра, нито просто добра, ако тя става причина да се проливатъ сълзи. . .

Мария Магдалина. За мене сега не съществува нито добра, нито лоша любовъ. До сега азъ съмъ се мамѣла, живѣла съмъ въ лъжа, изъ която други сж извличали полза; но ето вече шесть мѣсеца, откакъ живѣя съ истината, която принася полза на мене самата.

Веръ. Какво искате да кажете? . . .

Мария Магдалина. Туй, че сега азъ се продавамъ съ голѣма смѣтка и много по-скжпо отколкото по-напрѣдъ.

Веръ. Магдалина, вие самà себе си клеветите! . . .

Мария Магдалина. Напротивъ, ако вашата любовъ ви побудеше да опитате щастieto си, вие бихте се убѣдили, че азъ сега се цѣня твърдѣ високо. . .

Веръ. Никога вие нѣма да се цѣните тѣй високо, както ви цѣня азъ. . . Бие никога не ще сполучите да се унижите въ моитѣ очи, и въ

всичко, що говорите, азъ виждамъ само законно възмушение на една дълбока ранена душа, която се бори съ своята печаль. . .

Мария Магдалина. Грѣшите. Туй не е душа, която се бори съ себе си, а която е намѣрила себе си.

Веръ. Нито на една дума не ви вѣреамъ. Впрочемъ, прѣдпочитамъ да ви имамъ, благодарение на вашата жажда за отмъщение или ненависть, отколкото да ви изгубя по причини по-възвишени. . . И тѣй, щомъ като е дума, да ви цѣнятъ много по-скжпо, знайте, че отъ тая минута вие принадлежите на мене. . .

Мария Магдалина. Възможно е . . . Но ето, че се връща нашиятъ домакинъ. За сега нѣма що повече да приказваме.

(Влизатъ отлѣво: Силанъ, Аппий и Целий).

Явление четвърто.

Сжщитѣ, Силанъ, Аппий, Целий.

Аппий (като върви къмъ Мария Магдалина). Венера напусна Кипъръ и царува надъ Ерусалимъ . . . Или по-право прѣкрасната Текмоса, която вече извикала усмивка на устата на Теламенова синъ . . . Порадвай се, о Целий на прѣкрасната група, която подъ тая портика образуватъ любовъта и красотата . . .

Целий. Може да се помисли, че лазуртъ между тия двѣ колони се е разпрострѣлъ само за тѣхъ . . .

С и л а н ъ. Лазурътъ и свѣтлината изглеждатъ щастливи само тогава, когато младостта и любовта сж облечени съ тѣхъ . . . Но за да се върнемъ къмъ други, не толкозъ блѣскави фигури, които по-прилягатъ на моята натежняла отъ годинитѣ глава, ще забѣлѣжа, че сѣкашъ нѣкакво прѣдчувствие ни застави прѣди нѣколко минути да отворимъ дума за шайката на Назарянина, защото именно тя и задържала въ пѣтя нашиѣ гости.

А п п и й. Наистина, прѣдставете си, като се приближавахме до послѣдния кръстопѣтъ, ние забѣлѣзахме цѣлата мѣстность въ силно вълнение. Пѣтътъ бѣ заприщень отъ хора, които викаха, махаха съ рѣцѣ и се трупаха около слѣпия, който виждаше . . .

В е р ъ. Трѣба да се признае, че такъвъ случай може да се срѣщне само въ Иудея.

Ц е л и й. То бѣ нѣщо необикновено . . . Бѣдниятъ човѣчець, опрѣнъ у старата стѣна, въртѣше пиянитѣ си отъ свѣтлината за пръвъ пѣтъ отворени очи и викаше: „Той е пророкъ!.. Азъ виждамъ хората които се движатъ, прилични на дървета . . .“ А наоколо стоеше тѣлпа, обзета отъ трепетъ . . . Като че ли той бѣ оглушенъ отъ свѣтлината . . .

А п п и й. По-вѣрно, отъ виното, тъй като той откровенно залиташе . . .

В е р ъ. А Назарянина видѣхте ли?

Аппий. Не: току се оттегляше като бѣ повлѣкълъ подирѣ си най-буйната частъ отъ тѣлпата. Инакъ ние никога не бѣхме могли да си пробиемъ пѣтъ, за да минемъ . . .

Мария Магдалина. Наистина, когато тия разбойници се трупатъ около своя началникъ, струва ти се не биха направили и на Назаря пѣтъ, да мине . . .

Целий. Кждѣ отиде той? Бихъ желалъ да го вида . . .

Силанъ. Той трѣба да е близко отъ тукъ . . . Виждате ли тамъ, въ дѣното на градината, онзи лавровъ плетъ? . . . Той отдѣля моитѣ неголѣми владѣния отъ маслинената градина, принадлежаща на моя съсѣдъ по име Симонъ Прокажения.

Мария Магдалина (като трепва) Какъ!.. Вашиятъ най-близъкъ съсѣдъ е прокаженъ? Вие трѣбаше да ни прѣдупрѣдите за това . . .

Силанъ. Не се безпокойте: той вече не е боленъ отъ проказа.

Аппий. Азъ мислѣхъ, че прокаженъ се става за цѣлъ животъ „пожизнено“, като сенаторъ, или весталка . . . Още единъ сюрпризъ въ зтая чудата Иудея . . .

Силанъ. Назарянинътъ го изцѣлилъ . . .

Целий. Но съвсѣмъ ли е изцѣленъ? . . . Като най-близъкъ неговъ съсѣдъ вие трѣба да наете самата истина . . .

Силанъ. Азъ зная, че лицето му сега е така чисто, чакто е чиста розата отъ магдала и лилията отъ Витания, която стои прѣдъ насъ. Азъ не зная само, дали е билъ той нѣкога боленъ, защото по-рано азъ не бѣхъ познатъ съ него.

Аппий. Съмнѣвамъ се въ това . . . Впрочемъ, въ Тракия и въ Египетъ азъ съмъ видѣлъ магьосници, много по-бѣлѣжити. Но, за да се повърнемъ на тоя прокаженъ безъ проказа, разкажете какво именно става задъ тоя плетъ у вашия съсѣдъ?

Силанъ. Ето вече трети день, откакъ му е на гости Назарянинътъ. Симонъ, сестра му, жена му и, струва ми се, шурейтъ му — всички сж бѣдни хорица, които живѣятъ съ дохода отъ своитѣ маслинени дървета. По-напрѣдъ тѣ бѣха тихи и мирни съсѣди; но откато е дошелъ при тѣхъ Назорянина, всичко се обърна съ крака на горѣ . . . Постоянно тичане, непрѣкъснать шумъ . . . Въ градината вѣчно се трупатъ болни, скитници, хроми, които прииждатъ отъ всички краища на Иудея и поднасятъ молби къмъ оногова, когото тѣ наричатъ Спасителъ на свѣта, Синъ Давидовъ, Царь Иудейски. Понѣкога тѣ до толкова се натрупватъ, че се прѣхвърлятъ въ моята градина. Плетътъ, както виждате, е изпочупенъ, издърпанъ, а нѣгдѣ и съвсѣмъ го нѣма. За щастие Назорянина не дохожда често и не стои дълго. При това, безъ да се гледа на всич-

ки неудобства, туй живописно зрѣлище ме занамава и буди моето любопитство.

(Отлѣво влизатъ петъ-шестъ просяка).

Целий. Какви сж тия хора?

Силанъ. Какво ви говорихъ? . . . Ето шестима отъ тѣхъ, дошли да просятъ хлѣбъ. . .

Аппий. Отъ оная прочута шайка ли?

Мария Магдалина. Колко сж страшни и отвратителни! На единъ лицето е изядено отъ рани, другиятъ е почти голъ, трети — отъ гладъ умира. . .

Аппий. Нѣма съмнѣние, че тѣ сж лишени отъ всѣко чувство на срамъ, ако могатъ така да излагатъ на показъ своитѣ слабости и своя ужасъ. . .

Силанъ. Не се тревожете: тия просеци нѣма да оскверняватъ дълго сладката красота на портиката, дѣто почиватъ нашитѣ погледи. . . Моятъ градинарь ги забѣлѣжи. . . Той е въоръженъ съ здрава лопата и безжалостно ги гони на страна. . . Но погледнете: тѣ не се противятъ; отиватъ си мълчаливо съ наведени глави. . . А сега, като говорихме доста за тия нещастници, за тѣхния великъ началникъ, за тѣхнитѣ болести, нека помислимъ малко и за себе си и да се насладимъ отъ блаженството на чудния свѣтълъ день, който ни дава пролѣтъта. . . Радостъта, която азъ изпитвамъ, като ви виждамъ заедно, би била незамѣнима и съ нищо непомрачима, ако нашиятъ старъ приятель Лон-

гинъ отстъпѣше на молбитѣ на Аппия и бѣ се съгласилъ да дойде съ васъ. . .

Аппий. Никога азъ не съмъ чувствувалъ по-силно всичката безполезностъ на високото краснорѣчие, на което той самъ ме е училъ. На всичкитѣ мои най-убѣдителни и най-основателни доводи той отвърщаше съ упорно мълчание, като клатѣше глава и твърдѣше, че не иска да омрачава съ своето присѣствие нашето радостно събрание. . .

Целий. Обаче, ето вече трети день, откакъ е умрѣло дѣтето му. . . Азъ не бихъ повѣрвалъ, че той е способенъ да се прѣдаде до такава степенъ на скръбта.

Аппий. Толкозъ повече, че думата е за едно дѣте, което бащата по-малко познаваше отъ кърмачката.

Силанъ. Всичко това е по за чудене, отколкото вие мислите, и явно показва, че истинската мъдростъ не е толкозъ въ самото знание отколкото въ умѣнието, да съгласишъ живота съ своитѣ знания. Когато прѣди петнадесетъ и повече години азъ изгубихъ сина си, приблизително на сжщата възраст, на каквато бѣ и оплакваното отъ него дѣте, Лонгинъ бѣ се заелъ да ме утѣшава. Той ми бѣ написалъ краснорѣчиво писмо, въ което отъ името на авторитети като Метродора, Панецея и Гермаха ми доказваше, че скръбта била не само безполезна, но говорила още за нашата неблагодар-

ностъ. . . Азъ зная почти наизусть най-сжщественитѣ мѣста отъ туй писмо, което азъ на-
 брѣхъ тая сутрина и отново прочетохъ: до
 толкозъ тѣ сж поразителни. . . Туй сж най-
 възвишенитѣ доводи, каквито нѣкога човѣш-
 ката мждростъ е намирала противъ смъртъта и
 скръбъта. . . Бѣше врѣме, кога тѣ ми указаха
 голѣма помощъ.

Мария Магдалина. Но какви сж тия
 думи? Не е излишно да се знае всичко, що може
 да облекчи нашитѣ нещастия. . .

Силанъ. „Вие чакате отъ мене утѣшение,
 но азъ пращамъ само упрѣци. Ако вие тѣй не-
 търпѣливо прѣнасяте смъртъта на дѣтетото, какво
 бихте направили, ако изгубѣхте приятеля си?..
 Вие трѣба да се убѣдите, че по-право е да се
 радвате, дѣто сте го имали, отколкото да скър-
 бите, че сте го изгубили. . . Но повече отъ хо-
 рата не даватъ никаква цѣна на миналото ща-
 стие и на прѣживѣнитѣ радости. . . Заедно съ
 приятеля си тѣ заравятъ въ гроба и самото
 приятелство. . .

Аппий. Познавамъ и поздравявамъ ободря-
 ващата мждростъ на нашия почтенъ наставникъ.

Силанъ. Но защо той не се сѣтилъ за
 своята мждростъ, когато самъ е постигнатъ отъ
 нещастие? . . . Защо и азъ самъ не си спомнихъ
 за нея, когато се нуждаяхъ? . . . „Увѣрявамъ ви,
 продължаваше той, че повечето отъ оние, които
 сме обичали, оставатъ съ насъ и слѣдъ като

сждбата ни ги е взела. Миналото принадлежи намъ и нищо така увѣрено не владѣемъ, както владѣемъ туй, що е минало. Надеждитѣ на бж-дещето ни правятъ неблагодарни по отношение къмъ благата, що вече сме получили, като че ли всѣко очаквано щастие не ще мине тутакси въ областъта на миналото още щомъ се достигне. Башиятъ синъ умрѣ на такава ранна възраст, че вие още не сте могли да възлагате на него никакви надежди... Вие не сте изгубили по него много врѣме и много сили. Могатъ да се посочатъ много примѣри, какъ бащи сж губили малолѣтнитѣ си дѣца, безъ да проронятъ капка сълза за тѣхъ и отъ погребението сж се завръщали направо въ сената. Тѣ сж имали достатъчно основания за това, защото прѣди всичко излишно е, човѣкъ да се прѣдава на скръбъта, когато тя нищо не помага. Сетнѣ, не е справедливо, да се оплакваме отъ едно нещастие, което вече е сполетѣло не одного и което ще сполѣти още мнозина. Освѣнъ това, неразумно е, да се скърби, когато такова едно малко пространство дѣли оногова, който е умрѣлъ, отъ оногова, който скърби за него. Спомнете си още, че всички ние, които прѣдставляваме човѣшкия родъ, като се приближаваме до единъ и сжщи край, отдѣлени сме едни отъ други съ едно свѣршено незначително врѣме, макаръ то понѣкога да ни се показва грамадно. Онзи, когото вие смѣтате за изгубенъ, ви е прѣварилъ само.

И тъй като на всички ни прѣдстои единъ и сѣщи пѣтъ, прилича ли на единъ мъдрецъ, да оплаква оногова, който е заминалъ малко порано? . . . Да се оплакваме отъ смъртѣта на дѣтетото или на приятеля си, това значи, да се оплакваме, дѣто нашето дѣте или нашиятъ приятелъ се е родилъ човѣкъ. Всички еднаква участъ ни чака. Който е дошелъ въ тоя свѣтъ той трѣба и да си иде отъ него; нищо не може го задържа тука. Разстоянието на пѣтя може да бѣде различно, но краятъ е винаги единъ и сѣщъ. Врѣмето, изтекло между първия и послѣдния день на живота, е неопрѣдѣлено и измѣнчиво. Ако животътъ се измѣри съ страданията, той ще се покаже дълъгъ дори и за дѣтетото; ако се измѣри съ години, той ще излѣзе късъ дори за стареца . . .“

Мария Магдалина. Всичко това ни най-малко не ме утѣши.

Силанъ. Да утѣшавашъ не значи, да отстранишъ скръбѣта, а да помогнешъ да се надвие . . .

(Въ тая минута се чува, ккъ отъ всички пѣтища и пѣтеки, а така сѣщо отъ всичкия невидимъ просторъ на полетата, надъ които се издига терасата, се носи бучене, отъ начало глухо и смѣтно, но малко по-малко се засилва и разяснява. Туй е шумъ на растяща и устремена напрѣдъ тѣлпа, на търкаляни камъни, на дѣтски писъци, кучешки лай, на сѣ по-ясни и

по-ясни викове: „Тука! . . . Тука! . . . По-скоро! . . . Слизайте! . . . На дѣсно! . . . На дѣсно! . . . Той е тука! . . . Въ градината на Симона! . . . Тука носете разслабенитѣ! . . . Водете слѣпитѣ! . . . По-скоро, по-скоро! . . . Тука! . . . Ей сега той ще говори!“ и т. н.

Аппий. Шо има? Какво се е случило? . . .
Веръ. Тичатъ отъ всички страни.

Целий. Всички пѣтища сж задрѣстени отъ хора; разтичали се като безумни.

Аппий. Може да се пом. сли, че тѣ изъ камънитѣ излизатъ. . .

Целий. Но какво става? . . . Тѣ се губятъ задъ тѣзи маслинени дървета.

Веръ. Ето двама болни върху носилки. . .

Целий. Ето единъ слѣпъ се спрѣпна! . .

Аппий. Та какво правятъ? Тѣ сж обезумѣли! . . .

Веръ. Какви сж тия необикновенни същества, които скачатъ между скалитѣ? . . .

Силанъ. Туй сж бѣсни, излѣзли изъ гробоветѣ. . .

Аппий. Но какво става тамъ, най-сетнѣ?...

Силанъ. Видѣха Назарянина. . .

Мария Магдалина. Назарянина ли?
Гдѣ е той?

Силанъ. Вѣроятно, току-ще да е, излѣзълъ отъ къщата на Симона. . . Тѣ слѣдятъ всѣко негово движение. . . Гдѣто и да го видятъ, носятъ му болни, и вѣрващи се стичатъ

около него на тълпи. . . Вѣроятно, той сега се разхожда въ съсѣдната градина. . . (Вслушва се). Да, да, азъ съмъ правъ. Чувате ли бученето на тълпата, що прилича на бученето на пчели въ кошара? . . . Тѣ се приближаватъ до новия лавровъ плетъ.

А п п и й. Да идемъ да видимъ. . .

С и л а н ъ. Не ви съвѣтвамъ. . . Прѣди всичко, повечето тамъ сж сиромаси, хора крайно нечистоплѣтни; отвръщение е, да се допрешъ само до тѣхъ. . . Слѣдъ това, вие знаете до кждѣ отива еврейскитъ фанатизъмъ. . . Въ такива минути на екзалтация и най-безопаснитѣ отъ тѣхъ ставатъ страшни, а появата на римската тога и на римското оржие ги довеждатъ до побѣсняване. . . Впрочемъ, ние и отъ тука добрѣ ще чуемъ всичко, което ще стане тамъ. . . Но слушайте. . . Виковетѣ се приближаватъ и растатъ. . .

И наистина, въ дъното на градината, задъ плета се чуватъ повече и повече приближаващи се викове: „Осанна! Осанна! . . . Синъ човѣшки! . . . Господи! Господи! Съжали се! . . . Господи, сине Давидовъ! изцѣли болния! . . . Учителю! Учителю! Господи! Исусе отъ Назаретъ! . . . Съжали се надъ мене! . . . Дайте пжтъ! . . . Мълчете! мълчете! . . . Той ще говори.“

При тия думи шумътъ изведнѣжъ утихва. Надъ долината се въцарява свѣрхестествена небивала тишина, въ която сѣкашъ взематъ уча-

стие птицитѣ, листата на дърветата и самиятъ въздухъ. Посрѣдъ тая тишина, отъ която сж обхванати и лицата, сядящи на терасата, се издига внезапно нечуванъ до сега гласъ, който завладѣва пространство и врѣме, нѣженъ и могъщъ, упоенъ отъ страсть, свѣтлина и любовь, отдалеченъ и въ сжщото врѣме близъкъ до сърдцето на всѣкиго и присѣтствуващъ въ всѣка душа.

Г л а с ъ т ѣ. Блаженни сж ницитѣ по духъ, защото е тѣхно небесното царство.

Блаженни сж кроткитѣ, защото тѣ ще наслѣдятъ земята.

Блаженни сж плачащитѣ, защото тѣ ще се утѣшатъ.

А п п и й. Какво той говори...?

С и л а н ѣ. Слушайте. Туй е доста любопитно...

Г л а с ъ т ѣ. Блаженни сж гладуващитѣ и жадуващитѣ за правдата, защото тѣ ще се наситятъ. Блаженни сж милостивитѣ, защото тѣ ще бждатъ помилвани.

М а р и я М а г д а л и н а. Искамъ да го вида!.

Става и сѣкашъ, неволно увлѣчена отъ божествения гласъ, иска да се спусне по стѣпалата на терасата, за да отиде къмъ дъното на градината.

С и л а н ѣ (тихо, като се опитва, да я задържи). Не отивайте!

Г л а с ъ т ъ. Блаженни сж чиститѣ по сърце, защото тѣ ще видятъ Бога.

Мария Магдалина. Искамъ да ида!...

Веръ. Азъ ще дойда съ васъ...

Мария Магдалина (рѣзко, заповѣднически). Не, никой!.. Оставете ме...

Слиза по направление къмъ плета, отъ дѣто се чува гласътъ, сѣкашъ омаяна.

Г л а с ъ т ъ. Блаженни сж миротворцитѣ, защото тѣ ще бждатъ наречени Божи синове. Блаженни сж гоненитѣ за правдата, защото тѣхно е небесното царство...

Веръ. Кждѣ тя отива?...

Аппий. Какво става съ нея? Тя ума си изгуби... Опитва се да мине прѣзъ плета...

Г л а с ъ т ъ. Блаженни сте вие, кога ви хулятъ и гонятъ. Радвайте се и се веселете, защото голѣма е вашата награда.

Веръ. Тя отвори вратичката... Мина въ градината на съсѣда.

Силанъ. На женитѣ понѣкога дохождатъ мисли, които мждрецитѣ не могатъ да разбератъ...

Веръ. Ще отида къмъ нея и, ако стане нужда, ще я защитя отъ тия...

Силанъ. Стойте на мѣстото си... Тѣхното внимание сега е приковано къмъ гласа, и тѣ нѣма да забѣлѣжатъ нейното присѣствие; между туй появата и звукътъ на вашето

оръжие... Но слушайте, какво той говори. Туй е доста важно...

Г л а с ъ т ъ. И азъ ви казвамъ: обичайте враговетъ си, благославяйте ония, които ви кълнятъ, правете добро на ония, които ви ненавиждатъ и се молете за ония, които ви обиждатъ...

Въ тая минута между невидимата тълпа задъ плета се чуватъ викове, отначало рѣдки. Могатъ да се схванатъ отдѣлни думи: „Тя е римлянка!.. Римлянка!... Прѣлюбодѣйка!... Позоръ! Позоръ! Позоръ!... Магдалина!... Безпѣтница!... Изгонете я!... изгонете я!“ Скоро тия викове се обръщатъ въ единъ възбуденъ вой на порицание; едва се различаватъ отдѣлни, на високо изказани думи: „Позоръ!... Позоръ!... Съ камъни да се убие!... Съ камъни! Смъртъ! мѣрете съ камъни!“ и т. н. (Тия викове се придружаватъ съ шумъ отъ тичане и гонене, отъ тропане, отъ звукове на хвърляни тояги и камъни, отъ чупене на клоне и т. н.).

С и л а н ъ. Видѣли сж я...

В е р ъ. Какво? Нея ли нападатъ?

С и л а н ъ. Туй, отъ което азъ се бояхъ. Да бждемъ прѣдпазливи.

В е р ъ (като се затичва къмъ оня край на градината). Насамъ! Слѣдъ мене! Аппий!... Целлий... Тука вашитѣ мечове!

Бъ тоя моментъ, когато той се хвърля на прѣдъ, лавровиятъ плетъ се прѣгъва и прѣщи подъ натиска надъ викащата и бѣсно жестику-

лираца тълпа, която се втурва въ градината и прѣслѣдва Магдалина. Послѣдната, обезумѣла отъ страхъ, се стареа да стигне до терасата. Веръ и двамата негови приятели тичатъ на срѣща ѝ, за да я защитятъ отъ настигащата я тълпа. Въ тая минута, кога да почне сблъскването, кога вече клонетѣ на дърветата сж изпочупени, статуята е съборена и т. н. — изведенъжъ, подъ съсѣднитѣ маслиненни дървета, поблизо, отколкото до сега, се разнасятъ звуковетѣ на Божествения гласъ. Чува се, какъ отъ уста на уста минаватъ думитѣ: „Мълчете“!... Мълчете!... Слушайте!... Той говори... Той иска да говори! Учителтъ даде знакъ!... Слушайте! Слушайте!“ Тогава, срѣдъ внезапно настѣпилото мълчание, се раздава божествениятъ гласъ — спокоенъ, величавъ, дълбокъ, несъкрушимъ.

Гласътъ. Който отъ васъ е безгрѣшенъ нека прѣвъ хвърли върху нея камъкъ! . . .

Чува се, какъ камънитѣ се пуцатъ на земята. Тълпата, смутена, разколебана, малко по малко мълкомъ се изгубва задъ плета. Веръ се приближава да поддържа Магдалина, която права, неподвижна застава по срѣдъ алеята. Съ рѣзко и грубо движение тя отхвърля прѣдлаганата ѝ помощ и, вгледала се въ една точка напрѣдъ, тя бавно се качва по терасата. Между туй другитѣ зачудено гледатъ на нея, безъ да могатъ да разбератъ, какво ѝ се е случило.

Завѣса.

Второ дѣйствие.

Таблицуиумъ (голѣма зала задъ атриума) въ вилата (вънъ отъ града) на Мария Магдалина въ Витания. Въ дѣното на анфиладата се вижда атриумъ и дълга портика на мряморни колони.

Явление първо.

Мария Магдалина, Люций Веръ.

Влиза Люций Веръ. Магдалина тича на срѣща му и се хвърля въ прѣгрждкитѣ му.

Мария Магдалина. Най-сетнѣ ти си тука, мили мой . . . Ето вече три дена, какъ те чакамъ, зова те и сама се питамъ: нима красотата, що признаватъ въ мене, когато нейното тържество ми донася само горчивинитѣ на съжалението и отвърщението, нима тя е безсилна да побѣди сега, когато най-сетнѣ става дума за щастието, което всѣка жена поне веднажъ въ живота си има право да очаква. . .

Веръ. Не зная, Магдалина, ще мога ли да ти дамъ щастието, на което ти имашъ право; но бжди увѣрена, че никога твоята красота не е удържала такъва пълна побѣда . . .

Мария Магдалина. Що ми е сега нейната побѣда! . . . Азъ сама съмъ побѣдена, побѣдена съмъ изцѣло въ самото начало безъ да смѣя сама да си призная, безсилна да скрия това отъ своето външно равнодушие и отъ своето тщеславие, което никога не е било друго освѣнъ послѣденъ вѣнецъ на моя срамъ! . . . Но защо се забави тъй дълго? . . . Стори ми се, че всички сж ме изоставили, че всички сж ме прѣзрѣли зарадъ ония ужасни думи, що вчера казахъ у нашия Силанъ и въ които нѣмаше нито капка истина. Въ тѣхъ имаше само една лъжа, много по-дълбока отъ досегашната моя лъжа, защото азъ бѣхъ безумна, защото не знаяхъ, защото не искахъ невъзможното щастие...

Веръ. Ти сама знаешъ, Магдалина, азъ никога не съмъ вѣрвалъ, че ти си такъва, какъвото си искала да се прѣдставишъ. Но сега азъ смѣя да вѣрвамъ въ щастieto, което се приближава . . . Азъ съмъ ослѣпенъ, азъ се колебгя, движа се пипнешкомъ. Не мога да позная гласа, що тъй често и тъй сурово ме е отблъсвалъ.

Мария Магдалина. (Въ прѣгрѣдкитѣ на Вера). Азъ имамъ другъ гласъ, друга душа...

Веръ. И, при все това, азъ те държа въ прѣгрѣдкитѣ си цѣла, тебе, която тъй често съмъ молилъ. . . Азъ все още се питамъ, наистина ли е всичко това, възможно ли е, не играешъ ли днесъ съ моето прѣкалено довѣрчиво щастие, за да го отхвърлишъ утрѣ, защото

красотата, която измърва силитѣ си, обича да разбива щастието на хората. Но не, когато азъ те питамъ, когато слѣдя погледа ти, който се впива въ моя погледъ, азъ виждамъ, че всичко това е истина и винаги е било истина.

Мария Магдалина. Да, всичко това е истина и винаги е било истина. . . Азъ не съмъ знаела, азъ напразно съмъ се търсила, азъ съмъ била сама за себе си загадка до тия мъчителни дни. Азъ не съмъ искала да вида, че ти вървишъ на срѣща ми и че всичко въ мене те очаква. . . Обаче, азъ бѣхъ длъжна да зная това. . . Още тамъ, въ Антиохия, помнишъ ли, Веръ, какъ те избѣгвахъ. Азъ съмъ допускала до себе си толкъзъ хора, само едничекъ тебе, най-добрия, най-прѣкрасния, най-чистия, искахъ да не зная, да отстраня, унищожа. . . Щомъ ми се пок. зваше, азъ се мръщѣхъ и ежахъ, като озлобенъ звѣръ, крияхъ се въ своето леговище, и още до онзи день у нашия добъръ Силанъ, азъ чувствувахъ какъ се навърта на езикъ ми всичката злоба, всичката жест. кость, всичкото отчаяние, що живѣятъ въ сърцето ми. . . Но сега азъ не съмъ оная, която бѣхъ по-рано, азъ сама не мога да се позная, защото най-сетнѣ сама себе си не познавамъ. Азъ не знаяхъ, че щастието е тѣй необикновенно. . . Азъ, която не съмъ плакала въ минути на най-голъмо нещастие, сега ридая, кога се приближава щастието. . . Менъ ми е свѣтло и леко, и

при все това разбита съмъ повече, отколкото да виждахъ, че надъ мене се струпватъ най-голѣми злощастия . . . (прѣгръща го страстно). Помогни ми, Веръ, обичай ме, подкрѣпи ме — ти, който отъ нищо се не боишь, когото нищо не заплашва.

Веръ. Какво има? . . . Нима е дръзналъ нѣкой въ моето присѣствие. . .

Мария Магдалина. Не, не, никой. . . Но това. . . Азъ сама не зная, каква опасностъ ме заплашва. . . Но азъ нѣмамъ друго прибѣжище освѣнъ твоитѣ прѣгрѣдки, и азъ чувствувамъ, че ще загина, щомъ те изгубя. . . Вземи ме, притисни ме къмъ сърцето си, тупането на което азъ чувамъ, и така ме отнеси далечъ отъ мене самата, далечъ отъ тия мѣста, отъ тая тревога. Тамъ само можешъ да ме спасишь, и за мене нѣма другъ животъ отъ онзи, който ти ми давашъ. . . Но защо ти тѣй дълго ме остави да роня сълзи, защо се явявашъ едва на третия день, слѣдъ като ме остави сама, безъ дума за съчувствие, безъ знакъ за надежда? . . .

Веръ. Не си права Магдалина, или твоитѣ роби сж скрили отъ тебе истината. . . Още на другия день слѣдъ нашата срѣща у Силана азъ дойдохъ въ Витания съ цѣль да ти съобща, че по внезапната заповѣдъ на прокуратора азъ съмъ длъженъ веднага да трѣгна на чело на експедицията, за да потуша туй непонятно въз-

мущение, току-що избухнало въ околността на Ерихонъ. Менъ не се позволи да те видя; отговори ми се така, че азъ не посмѣхъ да настоявамъ. . . Азъ разбрахъ, че слугитѣ изпълняватъ една заповѣдь, точна и строга и че всичкитѣ ми молби би били безполезни. . .

Мария Магдалина. Да, това е истина. Азъ сама незная. . . Азъ бѣхъ обезумѣла и се чувствувахъ разбита, неспособна да ви виждамъ, да желая, да слушамъ. . . Азъ още не съмъ дошла на себе си. . . Струва ми се, че сѣ още бѣгамъ отъ тая ужасна тълпа, която се нахвърли върху мене въ градината на Симона, гдѣто азъ напразно викахъ оногова, който ме спаси. . . И той сѣкашъ ме зарѣза. Напразно пращахъ, да го търсятъ. . . Никой не можа да ми каже, гдѣ се е скрилъ. Може би, ти си го виждалъ отъ тогава? . . . Не знаешъ ли, гдѣ е той?

Веръ. Кой? . . .

Мария Магдалина. Назарянинътъ . . .

Веръ. Не струва да се говори за тоя нещастникъ. Часоветѣ му сж изброени . . .

Мария Магдалина. Часоветѣ му сж изброени? . . . Какво искашъ да кажешъ съ това? . . .

Веръ. Не е ли все едно? Туй не се отнася сега до насъ, и скоро ние ще прѣстанемъ да мислимъ за всичко, що не засѣга нашата любовъ. Чудно е, какъ мислитѣ на могъщитѣ се срѣщатъ и звучатъ еднакво, безъ да се гледа

ни на разстояние, ни на враждебни думи, пуснати между тѣхъ. Не е ли за чудене, че като се раздѣлихме отъ Силана слѣдъ твоитѣ думи, които трѣбаше да убиятъ у мене всѣка надежда, азъ за пръвъ пѣтъ почувствувахъ съ всички сила и увѣреностъ, какъ расте и разкошно разцвѣтява нашето младо щастие? . . . Въ туй врѣме, кога ти си викала къмъ мене, викахъ те и азъ също така съ всичкитѣ тайни и страстни гласове на своето сърце . . . Задържаха ме далечъ отъ тебе задължения, малко достойни за единъ войнъ, защото тая ерихонска експедиция, по всѣка вѣроятностъ, послѣдна моя експедиция тука, бѣ почти позорна, и отъ друга страна смѣшна; азъ съмъ дохождалъ до побѣсняване кога брояхъ минутитѣ, що ми се ограбваха отъ нашия новъ животъ, начеващъ се въ душата ми, която вече отъ нищо не се боеше.

Мария Магдалина. Новиятъ животъ както трѣба ще почне само тогава, когато бждемъ далечъ отъ тия мѣста, гдѣто азъ се задушавамъ, гдѣто всичко омрачава моето щастие и го застрашава, гдѣто азъ по-нататкъ не мога да живѣя. . . Веръ, моля те, ако ме обичашъ тѣй, както азъ те обичамъ, да побързае, да зарѣжемъ всичко; не бива нито минута да губимъ. . .

Веръ. Да, ти си права. Но срѣдъ тия мрачни скали, надъ които се носи духътъ на смъртъта и на безумието, е сждено да се роди радостъта,

що тъй дълго сме чакали. . . Впрочемъ, и тукъ нашитѣ мисли звучатъ съгласно много по-рано отъ нашитѣ думи. . . Като тебе, и азъ съмъ рѣшилъ да се махна отъ тазъ прѣзрѣнъ градъ, гдѣто злоупотрѣбватъ съ моето послушание. . . Азъ тукъ се намирамъ подъ началството на прокуратора, но азъ не съмъ на служба нито на отмѣстителнитѣ свещеници, нито на пискливия и вѣроломенъ народъ, покоренъ отъ моитѣ стари легионери. Дотегнало ми е да играя такава двусмислена роля. Още днесъ азъ ще размисля, какъ да отклоня тая заповѣдъ, която би трѣбало да изпълня незабавно и произхода на която ми е много добрѣ познатъ. . . Ако прѣдлогътъ се покаже не съвсѣмъ основателенъ, нека Анна и Кай фа донесатъ за това на Цезаря. . . Всичко е нищожно въ сравнение съ нашата любовъ и, безславното дѣло що искатъ да ми възложатъ, ми внушава толкозъ по-голѣмо отвращение, че би трѣбало да го изпълня, тъй да се каже, прѣдъ твоитѣ очи. . .

Мария Магдалина. Прѣдъ очитѣ ми ли? . . . За какво говоришъ? . . .

Веръ. За нищо такова, що би могло да те интересува. . . Нека да мислимъ само за нашето радостно бѣгство отъ тука. . .

Мария Магдалина. Азъ зная, че той е застрашенъ отъ опасностъ. . .

Веръ. За кого ти говоришъ? . . .

Мария Магдалина. Слѣдъ всичко туй, което той направи, не е възможно, ти да станешъ орждае на неговитѣ най-зли врагове. . . Ти нему длъжишъ за моя животъ и, може би, за нашето щастие. . . Какво искатъ отъ него? . . . Каква заповѣдь си получилъ? . . .

Веръ. Заповѣдано ми е, до захождане на слънцето, да го взема подъ стража, него и главатаритѣ на неговата шайка. . . Такова прѣдприятие спрямо болнитѣ и бездомницитѣ е достойно само за нисшата полиция, и никота още нищо подобно не сж искали отъ моитѣ легионери. Това нѣма да стане; да не говоримъ за него. . .

Мария Магдалина. Но защо да се взема подъ стража? Той е невиненъ; азъ зная това. . . Впрочемъ, стига да погледнешъ на него, за да разберешъ това. Той носи съ себе си щастие, до сега непознато и, струва ми се, че всѣки, който се доближи до него, става щастливъ като дѣте, което се събужда отъ сънь. . . Сама азъ която го видѣхъ само за единъ мигъ въ сѣнката на маслиненитѣ дървета, чувствувахъ какъ душата ми се напълни съ радостъ и какъ свѣтлина озари мислитѣ ми. . . Той само веднъжъ спрѣ своя погледъ на моитѣ очи и тоя погледъ ми стига за цѣлъ животъ. . . Азъ разбрахъ, че той ме позна, макаръ че никъга порано не ме е виждалъ и че иска пакъ да ме

види. Сѣкашъ, той ме избра тържествено, властно и за винаги. . .

В е р ъ. Що значи всичко това? За него ли ти говоришъ? Що се е случило? Ти пакъ ли се срѣща съ него? Впрочемъ, чувахъ да казватъ, че той е лукавъ човѣкъ, готовъ за всичко лошо, но никога азъ не бихъ повѣрвалъ, че той би могълъ да се осмѣли. . .

М а р и я М а г д а л и н а. Той не се е осмѣлявалъ. . . Втори пѣтъ азъ не съмъ го виждала и никога вече нѣма да го видя, тъй като ние всичко оставяме, за да живѣемъ отсега само двамата. . .

В е р ъ (като я тегли къмъ себе си). За да се слѣемъ въ едно сѣщество, Магдалина. . . Въ страната на радостта, гдѣто всичко зове къмъ щастие, гдѣто всичко се усмихва на любящитѣ се и благославя красотата. . .

М а р и я М а г д а л и н а (избухва съ ридания и се притиска конвулсивно у гърдитѣ на Вера). Азъ те обичамъ. . . Увѣрена съмъ въ това. . .

В е р ъ. О, разбирамъ тия сълзи, които прѣпълнятъ нашитѣ двѣ сърца въ тѣхната обща радостъ. . . Но ето между колонитѣ, водящи насамъ, се приближаватъ хората, служачи за най-добро украшение на прѣкрасния Римъ, който скоро ще зачудимъ съ нашата любовъ. Да, азъ не грѣша. . . Добриятъ Силанъ, придруженъ отъ вѣрния Аппий се спущатъ по мраморнитѣ

стжпала, водени отъ безсмъртнитѣ богове, да освѣтятъ съ братското си присжтствие първата усмивка на щастието, родено прѣдъ тѣхнитѣ очи

Явление второ.

Сжщитѣ, Силанъ и Аппий.

С и л а н ъ. Било ми прѣдупрѣдено отъ сждбата, въ тоя щастливъ день да бжда свидѣтель на двѣ чудеса, не по-малкото отъ което е да гледамъ двама влюбени, тѣй скоро съединени, когато споредъ древния обичай на любовта, тѣ бѣха длѣжни толкозъ по-упорно да се избѣгватъ единъ другъ, колкото по-голѣмо и попламено бѣ желанието имъ, да се съединятъ. . .

А п п и й. Закълнявамъ се въ Метродота, Хермаха и Зенона, че бѣ много лесно да се прѣдвиди щастието на тия двама влюбени, които рѣшиха, най-сетнѣ, да прѣкратятъ своитѣ любовни кавги. . . но разкажи имъ по-скоро, викни имъ изъ дълбочината на душата си и на гърдитѣ си за туй, що току стана: смъртъ вече нѣма. . . Гробоветѣ скоро ще се отвѣрятъ и ще върнатъ своитѣ жертви, душитѣ на мъртвитѣ ще се разшаватъ, боговетѣ сж потърсени, всичкитѣ закони на живота сж съборени. . . Ние току-що присжтствувахме при явление, единствено, неизказано, нечувано, каквото до сега не е виждалъ никой, отъ като слънце грѣе на тозъ свѣтъ, каквото не ще види никой, до като не умратъ всички богове. . .

Силанъ. Колкото по-необикновено ти се струва, толкозъ по-малко слѣдва зарадъ него да разваляшъ съвършенното равновѣсие на душата си . . . При това, явлението, което никой вече не ще види не е въ сила да поколебае нито законитѣ на природата, нито устойчивостъта на Боговетѣ . . .

Беръ. Какво ли пѣкъ се случи? Аппий ми изглежда нѣщо възбуденъ и вие самъ, мой добъръ учителю, безъ да се гледа на вашата уравновѣсена душа . . .

Аппий. Стучи се това, че той възкреси единъ покойникъ.

Мария Магдалина. Кой? . . .

Силанъ. Назарянинътъ, за възвръщането на когото азъ дължахъ да ви извѣстя, както бѣхъ ви обѣщаль . . .

Мария Магдалина. Той се върна? . . .
Отъ кога? . . . Вие го видѣхте? . . .

Силанъ. За да отговоря по редъ на вашитѣ въпроси, ще ви кажа, че той се върна тая заранъ, че го видѣхъ съ собственитѣ си очи и че въ тая минута се намира у моя съсѣдъ, Симона Прокажения . . . Впрочемъ, не разбирамъ, защо безумието, обхванало ето вече два три часа цѣлата страна, да не стигне още до тая кѣща . . . Наистина, вашата кѣща е отдѣлена съ високъ хѣлмъ и съ маслинена горица отъ мѣстото, гдѣто е гробницата . . .

Мария Магдалина. Азъ нищо не съмъ чула, нищо не зная. Макарь и да съмъ дала разпореждане, никой нищо не ми е казвалъ . . . Но въ що се състои работата? . . . Аппий е тъй блѣденъ. Какво е станало? Какво той казалъ? Що се е случило? . . .

Аппий. Той извърши нѣщо, което никой до сега, нито човѣкъ, нито богъ е извършвалъ... Нѣщо таково, въ което азъ не бихъ повѣрвалъ на десетъ хиляци свидѣтели, ако тѣ ме увѣряваха и ми се заклѣваха въ името на безсмъртнитѣ богове. Но въ което сега азъ вѣрвамъ тъй, както вѣрвамъ въ собственото си съществуване, понеже видѣхъ туй съ собственитѣ си очи, както виждамъ васъ въ тая минута и почти го пипахъ съ собственитѣ си рѣцѣ, както пипамъ тая ваза . . . Той каза на умрѣлия: „стани, излѣзъ и ходи“ . . . И умрѣлиятъ се изправи, излѣзе и почна да ходи прѣдъ насъ...

Веръ. Види се, този човѣкъ е билъ отъ ония умрѣли, на които не може да се желае подобро здраве . . .

Силанъ. Не; азъ съмъ убѣденъ, че той наистина бѣ умрѣлъ . . .

Аппий. Несъмнѣнъ мъртвецъ . . . или моитѣ чувства не могатъ вече да потвърдятъ, че слънцето грѣе отъ небето или че човѣшкото тѣло се разлага. Отъ четири дена той билъ въ Гроба . . .

Мария Магдалина. Но кой? По какъв начин? Гдѣ? А Назарянинътъ? Азъ искамъ да зная. Говорете вие, Силанъ . . . Аппий не може да дойде въ себе си . . .

Силанъ. Ето ви въ нѣколко думи, какъ стои работата. Забѣлѣжете, обаче, че азъ не съвсѣмъ сподѣлямъ очудването на Аппия. За насъ не трѣба да бжде възвръщането на нѣкого въ живота по-чудно отъ раждането на едно дѣте на з мята, или отъ „заминаването“ на единъ старецъ . . . (Мария М. прави жестъ на нетърпѣние). Но азъ разбирамъ вашето нетърпѣние . . . Азъ ви говорихъ вече тогава за своя съсѣдъ Симонъ — той живѣе въ малката си кѣщичка по съсѣдство съ моята вила, заедно съ жена си, балдѣза си и шурей си, на име Лазаръ. Този Лазаръ, когото азъ съмъ виждалъ два-три пѣти — понеже той често ходѣше на вънъ — прѣди нѣколко дена се разболѣлъ и прѣди четири дена умрѣлъ.

Аппий. Четири дена — чувате ли?.. Туй никой не би могълъ да опровергае . . .

Силанъ. Никой и не мисли да го отрича, Аппий. Сѣмейството си живѣеше въ миръ и любовъ, и скръбта на добритѣ хора бѣ безгранична. Отъ своята тераса азъ слушахъ, какъ женитѣ нареждаха . . . По еврейския обичай, Лазаръ билъ погребенъ още първата вечерь слѣдъ смъртта . . . Тѣлото му сложили въ нова гробница; въ пещерата на една отъ скалитѣ,

които образуватъ отвѣдния склонъ на тоя хълмъ... И гробницата притиснали съ огроменъ камъкъ. Тая сутрина току изведнъжъ се пръсна слухъ, че назарянинътъ е пакъ тукъ и че се тъкми да повърне живота на умрѣлия, който бикъ неговъ приятель... Аппий, който въ това врѣме бѣше при мене, ме прѣговори да слѣземъ долу и така ние двамата тръгнахме съ тълпата къмъ гробищата...

Мария Магдалина. Азъ знаяхъ, че той трѣба да се върне днесъ... Но защо вие не ми съобщихте за това тутакси, както бѣхте обѣщали?...

Силанъ. Менъ ми се струваше, че прѣдстоящата сцена не е отъ ония, на които трѣба да спиратъ погледа си женитѣ, които сж въ разцвѣта на своята хубость... При това, имахъ основание да се опасявамъ, че вашата поява между тълпата ще прѣдизвика ново вълнение, както първия пжть. Тѣй като подиръ назарянина, прѣдвожданъ отъ двѣтѣ сестри на Лазара, се движеше огромна тълпа, мълчалива, настрѣхнала и бучаща като пчели въ кошаръ... Ние съ Аппия се изкачихме на единъ купъ камъни, обрасналъ съ храсталакъ и оттамъ можахме да гледаме и да слушаме, безъ да привличаме подозрѣнието на евреитѣ. На назарянина носѣха гробницата, и той спрѣ съ наведена глава...

Аппий. Той плачеше... Наоколо ми шепнѣха: „Гледайте, колко го обичалъ!“ Но никой не

смѣеше да се приближи... Тълпата се държеше на страна отъ него, като отъ сѣщество, вдъхваще свещенъ страхъ...

Силанъ. Вие забравяте, че въ тая минута, една отъ сестритѣ колѣннички прѣдъ него, хвана го за ржкава, разтревожена, и прѣзъ сълзи му каза: „Господи, той вече смърди, защото отъ четири дена е въ гроба“. Назарянинътъ ъ отговори, азъ запомнихъ всѣка негова дума: «нали ти казахъ, че ако вѣрвашъ, ще видишъ Божията слава?...» „Дигнете камъка...“

Мария Магдалина. Коя сестра на Лазара?.. жената на Симона ли?..

Силанъ. Не; тази е друга, казва се Мария... Тя не се раздѣля отъ Назарянина, кога той е въ Витания...

Мария Магдалина. Млада ли е?

Силанъ. По-млада отъ жената на Симона.

Мария Магдалина. Вие видѣхте ли я? Познавате ли се съ нея?

Силанъ. Азъ не съмъ говорилъ нито веднѣжъ съ нея... Но да дойдемъ на думата си. Огромната плоча бѣ втикната между стѣнитѣ; двама силни мжжаги трѣбаше да я изкъртватъ съ лостове. Камъкътъ дълго не се поддаваше на усилията, но най-сетнѣ се отхлупи...

Аппий. Ние стояхме съвсѣмъ близо и можахме да гледаме отъ страни въ самата пещера... Кълна ви се въ всички богове, които отъ небесата управляватъ земята и хората, кълна се, че

въ тая минута азъ ясно чувствувахъ ужасния дъхъ на смъртта, който ме удряше право въ лицето...

Мария Магдалина. Вие видѣхте ли мъртвеца?

Аппий. Както сега виждамъ васъ...

Веръ. Не разбирамъ, какъ вие можете така сериозно да се интересувате отъ подобни истории, които се разиграватъ въ тоя гнусавъ и безуменъ свѣтъ, гдѣто на всѣка крачка срѣщашъ магьосничество, груба измама и варварска лъжа.

Аппий. Кълна се въ Гадоса и Перефѣна... Туй, що ние възприехме съ своитѣ здрави чувства, не бѣ никаква измама, никаква магия — обзалагамъ се за това... Ние едва ли не се сгромулясахме отъ мѣстата си: така бѣхме поразени. Прѣдъ насъ, при оная свѣтлина що огрѣя пещерата отвѣтрѣ, лежеше трупъ, приличенъ на безформена, продълговата, тънка статуя, повитъ съ погребални пелени, а лицето му привързано съ кърпа. Тълпата наобиколила наоколо, ту напираше напредъ, ту се дърпаше назадъ, надничаше въ пещерата безъ нѣкой да смѣе да се приближи... Назарянинътъ стоеше самъ, прѣдъ всички. Той вдигна ржка, каза нѣколко думи, които азъ не разбрахъ, съ гласъ, (силата на който азъ никога нѣма да забравя), съсрѣдоточенъ и властенъ, обърна се къмъ трупа и извика: „Лазаре, излѣзъ вѣнъ...“

Мария Магдалина. И той излѣзе ли?

Аппий. Отначало азъ чувахъ само духането на вѣтъра, що развѣваше дрехитѣ на тѣлпата и брѣмчането на мухитѣ, които пълнѣха пещерата. Всички погледи се бѣха спрѣли на трупа тѣй, че като да ги виждахъ както виждаме лжчитѣ на слънцето въ една тъмна стая.. И тукъ стана нѣщо очевидно, покъртително, свѣрхчовѣшко. . . Послушенъ на заповѣдта, умрѣлиятъ бавно си посви тѣлото, разкъса пеленитѣ, що повиваха краката му, изправи се цѣлъ, приличенъ на камъкъ, цѣлъ бѣлъ, съ свѣрзани рѣцѣ и покрита глава. . . Съ малки слаби крачки, напътенъ отъ свѣтлината, той излѣзе изъ гробницата. . . Тѣлпата, обхваната отъ ужасъ — виждаха се само изблѣщени отъ страхъ очи — бавно отстъпи, като не бѣ въ сила да изнесе погледа. . .“ „Развѣржете го, нека върви“ — каза Назарянина. . . И двѣтѣ сестри на умрѣлия, като се отдѣлиха отъ живата стѣна, затекоха се къмъ брата си. . .

Мария Магдалина. А той? . . .

Аппий. Той политаше и се спѣваше на всѣка крачка.

Мария Магдалина. А Назарянинътъ? . . .

Аппий. Той мълкомъ се оттегли и се скри въ съсѣдната къща. . .

Веръ. И какво стана съ мъртвеца? . . .

Аппий. Сестритѣ му, обезумѣли, ослѣпени отъ радость, бързаха да му развѣржатъ кра-

ката, да го освободятъ отъ пеленитѣ, а слѣдъ това го певедоха къмъ сжщата кжща. Тълпата, сплашена, ги слѣдѣше само съ очи отдалечъ. Никой дума не продумваше. Тѣ сжщо така не говорѣха още съ умрѣлия . . .

Мария Магдалина. А Нязарянина? Вече не го чакаха . . .

Силанъ. Той не излѣзе изъ кжщата на Симона. Развълнуваната тълпа чака въ маслинената градина и по пжтищата, тѣй като слѣдъ първитѣ минути на мълчанието, смущението мина и настана всеобщо оживление.

Аппий. Туй, сжщо така бѣ необикновенно, като чудото . . . По тълпата се забѣлѣза да мина радостъ, отначало смътна, почти нѣма, изразена въ отдѣлни, шепнешкомъ произнесени думи, които сѣкашъ се търсиха едни други и пипнешкомъ се намираха . . . Сетнѣ, сжщо като че внезапно подъ свода на небесата се разкри истината и тълпата бѣ обзета отъ едно неизказано опияняване. Чуваха се непостижими писъци. Жени, дѣца, особено старци: тѣ, до полуда се радваха. Тѣ сѣкашъ тѣпчаха съ крака смъргьта, която нѣкакъвъ Богъ е побѣдилъ и разбилъ въ прахъ за пръвъ ижтъ откакъ сжществува човѣшкиятъ родъ . . . И сега още въ цѣлата страна, която е въ съсѣдство съ гробницата, царува нечувано и опасно възбуждение. Кълна се въ Херкулеса, ако ние и да се спасихме неврѣдими, не ще посвѣтваемъ и най-злия си

врагъ да излиза на очи въ римска тога и съ римско оржие . . .

Веръ, И туй ли е всичко ? . . .

Аппий. А пъкъ ти още ли искашъ ?

Веръ. Азъ бихъ искалъ да зная, що слѣдва отъ всичко това ?

Аппий. Слѣдва, че тоя човѣкъ, като побѣждава смъртта, която до сега е побѣждавала свѣта, е по-великъ отъ насъ и отъ нашитѣ богове . . . Ето защо става необходимо да се вслушваме въ неговитѣ думи и споредъ тѣхъ да нареждаме живота си.

Силанъ. Азъ ще се съобразявамъ съ тѣхъ, Аппий, ако туй, което той учи излѣзе по-добро, отколкото онова, което азъ до сега съмъ научилъ . . . Като възкръси единъ мъртвецъ отъ гроба, той ни доказа, че притежава по-голяма сила въ сравнение съ нашитѣ наставници, но не по-голяма мъдростъ. Нека, прочее, чакаме бждещето съ душевно спокойствие. Даже за дѣтето не е трудно да каже, какво увеличава или намалява любовта къмъ добродѣтелята въ думитѣ, които то слуша. Ако той е въ сила да ме убѣди, че съмъ постъпвалъ злѣ до днесъ, азъ ще се постарая да се поправа, защото нищо друго, освѣнъ истината азъ не търся. Но ако всички покойници, които пълнятъ тая долина, се дигнатъ отъ гробоветѣ, за да говорятъ отъ негово име въ полза на една истина, по-малко възвишена отъ оная, която зная

азъ нѣма да имъ повѣрвамъ. Нека мъртъвцитѣ спатъ или се събудятъ, тѣ ще привлѣчатъ моята мисль само тогава, когато ме научатъ, какъ по-добрѣ да се възползувамъ отъ своята душа . . . Впрочемъ, много е за вѣрване, истинитѣ, които ни носи, да приличатъ на истинитѣ, завѣщани ни отъ нашитѣ учители, защото човѣшката мъдрость не е безгранична . . . Може би само да ги излага въ друга форма, отлична отъ досегашнитѣ; въ такъвъ случай . . .

Мария Магдалина. (Стрѣска се). Слушайте! . . .

Веръ. Що е това? . . .

Аппий. Азъ чувамъ, като че ли камъни се събарятъ . . .

Веръ. Като че ли тълпата се бунтува . . .

Мария Магдалина. Той и е!

Аппий (отива къмъ първитѣ колони у входа) оттука се вижда оградата на първия дворъ. Азъ ги виждамъ . . .

Мария Магдалина (блѣдна, полита, прави нѣколко крачки къмъ дъното на Атриума и се взира на тамъ) Да . . .

Аппий. Вдигнали цѣлъ облакъ отъ прахъ. Иматъ двѣ-три хиляди. Натрупали се у двора. Като че сж сжщитѣ, които бѣха при гробницата.

Веръ. Но тѣ нѣма да посмѣятъ . . .

Мария Магдалина. Веръ! . . .

Веръ. Не се бой отъ нищо тоя пжтъ, Магдалина, азъ самъ ще отида, да те защитя.

Аппий. Тѣ вървятъ на извѣстно разстояние подиръ човѣкъ, облеченъ въ бѣло, който влиза въ двора...

Веръ. А какво гледа вратарьтъ на първата ограда?... Той не го спира.

Аппий. Да. Ето вратарьтъ се приближава. Но какво стана съ него?... Той се уплаши съ-кашъ. Току-изведнѣжъ се спре. Безъ да му каже нито дума, дава му пжть да мине.

Веръ. Слѣдъ него зървятъ другитѣ. Тѣ минуватъ прѣзъ втората врата... Безсрамието на тия евреи наистина е неподобно... Дори въ врѣме на сатурналиитѣ, на тълпата не се позволява така да се втурва въ чудижитѣ дворища. Не разбирамъ, какво гледатъ робитѣ, защо стоятъ съ сгърнати ржцѣ.

Мария Магдалина. Той е.

Силанъ. Кой?

Мария Магдалина. Назарянинътъ.

Силанъ. Не вѣрвамъ. Не е неговия вървежъ... Струва ми се, че този по-скоро ще да е...

Аппий. Ето той влѣзе въ платановата алея...

Силанъ. Иде право къмъ насъ...

Веръ. Той даже е взелъ най-късия пжть. Качва се, стжпалата къмъ буксовата бесѣдка... Съкашъ се намира у тѣхъ си... За щастие робитѣ се стичатъ отъ всички страни, за да му прѣпрѣчатъ пжтя къмъ кжщи.

Мария Магдалина. Мълчи. . . моля!

Веръ. Какво ти е?

Аппий. Той се приближава. Страшно е блѣденъ.

Силанъ. Струва ми се, този е. . .

Мария Магдалина. Кой?

Силанъ. Другъ. Онзи, комуго тѣй зачовѣда да излѣзе отъ. . .

Мария Магдалина. Лазаръ?

Силанъ. Да, познавамъ го.

Веръ. Какво иска отъ насъ? Призрацитѣ не ходятъ по сѣлъ день. О, колко е ужасенъ!

Мария Магдалина. Мълчи! О, мълчи!

Силанъ. Ето го!

Явление трето,

Сжщитѣ и Лазаръ. У входа — роби. Задъ тѣхъ тълпа евреи, присѣтствието на които се чувствува, макаръ и да не се виждатъ добрѣ. Дълбоко мълчание. Вижда се, какъ откъмъ входа се приближава Лазаръ. Той не гледа на нищо около себе си. Робитѣ отъ кжщата, скрити на купъ у послѣднитѣ колони като че искатъ да му прѣпрѣчатъ пътя. Но съ приближаването на възкръсналия, който сѣкашъ не се забѣлѣзва, тѣ губятъ куражъ и мълчешкомъ се оттеглятъ единъ по единъ. Лазаръ минува прѣвъ атриума и се спира на прага, който се издига върху три стѣпала. Мария Магдалина се отдрѣпва къмъ колоната и мълкомъ се допира до нея. Но Веръ

прѣкъсва общото мълчание и, като туря ръка на сабята си, тръгва къмъ Лазара.

В е р ъ (съ остъръ гласъ). Къй си ти? (Лазаръ не отговаря). Ти не отговаряшъ? То е право, че е по-лесно да скриешъ съ мълчание туй, въ което не смѣшъ да се признаешъ. Но ако нѣма що да ни кажешъ, тогава нѣмамъ работа тука. За твое щастие моята жалостьъ взема връхъ надъ негодуванието ми. Връщай се! . . . (Отново дълбоко мълчание).

Л а з а р ъ (като се обръща къмъ Мария Магдалина съ гласъ, който още не прилича на човѣшки). Ела. Учителътъ те вика!

Магдалина се отдѣля отъ колоната, на която се опира, и прави четири-петъ крачки къмъ Лазара като на сънъ.

В е р ъ (като ѝ прѣгражда пътя). Къдѣ?

М а р и я М а г д а л и н а (съ трудъ дохожда на себе си, говори съ гласъ заглушенъ, неувѣрено, на който напразно се мжчи да му прѣдаде твърдостъ). Тамъ, къдѣто той ме вика. . .

Б е р ъ (като я притиска съ сила къмъ себе си). Не, до като съмъ азъ тука...

М а р и я М а г д а л и н а. Веръ! . . .

Б е р ъ (като я притиска съ сила къмъ себе си). Не се бой отъ нищо, Магдалина. Никаква опасностъ нѣма за тебе до като си въ моитѣ прѣгрѣдки. Безумието на тая страна излиза поприлипчиво отколкото тукашната чума и поупорно отъ проказата, Но думата на римлянина

не се поколебава отъ първия гнусенъ дъхъ, идещъ отъ гробищата. Ние ще туримъ край на всичко това. (Къмъ Лазара) Моятъ мечъ нѣма да те закачи. Той се гнуси отъ труповетѣ дори и тогава, когато тѣ се скитатъ по свѣта и се занимаватъ съ занаятъ подобенъ на твоя. На робитѣ е работа да ти покажатъ пътя къмъ гробищата. А гдѣ сж робитѣ? Но прѣди да си идемъ запомни добрѣ и кажи на своя господинъ, че жената, която иска да има — кълна се въ боговетѣ, тѣй не е лишенъ нито отъ вкусъ нито отъ смѣлость — е намѣрила спасение въ прѣгрѣдкитѣ на тия ржцѣ, които ще намѣрятъ какъ да я защитатъ отъ неговото варварско омагьосване и отъ неговитѣ дѣтински чудеса.. А особено ето що да му кажешъ — може би ще ме разбере — неговиятъ животъ слѣдъ всичко онова що той извърши, нѣма да бжде за дълго и изцѣло се намира въ тая ржка, която те изпжда. . . Азъ свършихъ. Върви си. . . Съ Тебе тя нѣма да дойде. . .

Мария Магдалина (се старае да се освободи отъ прѣгрѣдкитѣ на Вера и въ тия усилия коситѣ ѹ се разплитатъ и покриватъ плѣщитѣ ѹ). Иди. . .

Веръ (като я задържа на сила). Какво значи това? Ти *искашъ* да отидешъ? (Мария утвърдително кима съ глава). Нищо не разбирамъ. . . Или по-добрѣ, много ясно зѣ да ми става всичко. Вие сте се наговорили? Ти него си чакала

съ нетърпѣние, което ми се показваше тъй утѣшително. Защото, кой ще повѣрва, че най-хубавата, най-богатата и най-горделивата въ цѣла Иудея ще се подчини по такъвъ начинъ, безъ прѣдварително споразумѣние, на първия знакъ на ржката на единъ толкозъ смѣшенъ и отвратителенъ посрѣдникъ, пратенъ отъ нѣкого, когото тя само веднѣжъ въ живота си е видѣла? . . . Туй надминава всѣка вѣроятностъ. Азъ всичко виждамъ и зная. Можешъ, върви слѣдъ него, защото ти го обичашъ . . .

Мария Магдалина. Не... Не... Тебъ азъ обичамъ . . . А него . . .

Веръ. А него?

Мария Магдалина. (Плачешкомъ се хвърля въ краката на Вера).

Веръ. Добрѣ. Стани. Азъ не те държа на сила, но азъ не знаяхъ, чѣ вие тъй далечъ сте отишли. Азъ се намѣрихъ на дъното на вашитѣ еврейски мрѣжи . . . Виждате ли оная тълпа тамъ подъ портиката, която караули своитѣ заложници? Азъ не искамъ да осквернявамъ римската чистота . . . Не ти се сърдя, Магдалина. Моята любовъ не угасва въ една минута. И азъ съмъ по-постояненъ, отколкото една жена. Азъ ще се грижа за тебе. Сега азъ зная, че като го погубя, ще мога да спася онази, която той иска да погуби . . . Той не подозира, че на менъ дължи живота си, защото до сега азъ сдържахъ заплашванията, които се трупаха надъ

главата му. Но слѣдъ като той посѣгна на моето щастие, азъ ще прибавя къмъ тия заплашвания всичката тежестъ на осмѣяната любовъ . . . А сега върви съ своя проводачъ отъ гробницата. Скоро ще се видимъ съ тебе . . .

Лазаръ бавно излиза къмъ изхода. Магдалина безъ да каже дума, безъ движение, безъ погледъ трѣгва подиръ него срѣдъ общото, неподвижно, ледено мълчание на всички присѣстващи.

Аппий (слѣдъ дълга пауза). Ние виждаме нѣща, каквито до сега никога не сме виждали.

Силанъ. Наистина, Аппий . . . И туй не е по-малко за чудене отъ възкръсението на мъртвеца . . .

З а в ѣ с а.

Дѣйствието трето.

Домътъ на Иосифъ Ариматейски. Хубаво наредена стая, въ която става тайната вечеря. Въ дъното прозорци. Отъ дѣсно и лѣво врати Архитектурниятъ стилъ е иудейско римски. Горятъ лампи. Дѣйствието става къмъ края на нощта на шести срѣщу седми априль.

Явление трето.

Никодимъ. Митаря Левий. Симеонъ прокаженя. Лазарь възкръсналия. Клеопа. Захей. Слѣпородениятъ. Вартимей, слѣпия отъ Ерихонъ. Бѣсноватия отъ Капернаумъ. Разслабения отъ Витезда. Изцѣлениятъ отъ водянка. Сухоржкия Марта, сестра на Лазара. Тщцата на Симонъ-Петра. Мария Клеопова. Саломия, жена на Заведея. Сусана. Крѣвотичавата жена. Множество чудесно изцѣлени, имената на които не се знаятъ. Нѣколко гърбави, хроми, прокажени, слѣпи и разслабени, чакащи изцѣление. Просяци. Двѣ три блудници и т. н. Всички сж огорчени отъ извѣстието, че Христосъ е взетъ подъ стража, и отъ пристигналитѣ за него тревожни слу-

хове. Тѣ се събиратъ на групи на вжтрѣ въ стаята, протестираатъ, шепнатъ.

Влиза Марта, сестрата на Лазара.

Марта (разправя, като се озърта плахо)
Азъ го видѣхъ!

Общо движение. Всички се трупатъ около Марта.

Никодимъ. Гдѣ е той?

Мария Клеопова. Страдаше ли?

Саломия. Какво той казва?

Марта. Гдѣ е сестра ми?

Мария Клеопова. Съ майка си въ стаята на хазяина. Майка ѳ е убита отъ скръбъ.

Марта (като отива къмъ единъ отъ прозорцитѣ). Никой ли не е ме слѣдилъ? Не, улицата е безлюдна . . . Азъ заобиколихъ много.

Никодимъ. Гдѣ го видѣ?

Марта. Излизаше отъ двореца на Анна. . . Вървѣхъ подирѣ му до двореца на Каяфа. Струва ми се, че търсятъ и насъ . . . Най-много сж озлобени срѣщу възкръсналия Лазаръ. Гдѣ е той?

Никодимъ (като посочва Лазара, който стои въ сѣнка). Той е тука, между насъ.

Марта. Искатъ да хванатъ всички, които сж вървѣли подиръ Христа. Насъ искатъ съ камъни да избиятъ съгласно закона. Всички, дошли отъ Галилея, ще бждатъ изложени на гонение...

Клеопа. Ние всички сме галилеяни . . .

Единъ отъ чудесно изцѣленитѣ.
Азъ не съмъ.

Другъ. И азъ не съмъ. Азъ съмъ отъ Витания.

Вартимей. А азъ съмъ отъ Ерихонъ.

Единъ отъ чудесно изцѣленитѣ. По е благоразумно да не стоимъ тука.

Другиятъ. Не ще е добрѣ, да ни сварятъ тука заедно.

Никодимъ. Но кждѣ ще идите отъ тука?

Единъ отъ чудесно изцѣленитѣ. Безразлично гдѣ. Сѣ по-безопасно ще бжде отколкото тукъ.

Другиятъ. Тѣ не ни познаватъ лично. Мене никога не сж виждали заедно съ него . . .

Третия. И мене сжцо Той само ме изцѣли. Азъ бѣхъ свитъ като обрѣчъ; той ме изправи.

Четвърти. Азъ съмъ го видѣлъ само веднажъ . . . тогава, когато ми каза: „стани вземи одъра си и си върви въ къщи . . .“ Азъ съмъ сжщия, когото спуснаха отгорѣ, прѣзъ покрива на къщата. Сега азъ ходя като всички.

Тръгва къмъ вратата и излиза заедно съ двамата чудесно изцѣлени, които току-що бѣха говорили прѣди него.

Единъ боленъ. Тѣ сж прави. Насъ сжщо тѣй не познаватъ по лице. Азъ дойдохъ да се спася отъ моята болестъ, но още не съмъ можалъ да се допра до него. . .

Сжщо тръгва къмъ вратата.

Марта. Не е ли ви срамъ, вамъ?

Болниятъ (като се спира на прага). Отъ какво да се срамувамъ? Каква полза, изцѣленитѣ отъ него самия, да умратъ зарадъ него? (Излиза).

Другъ чудесно изцѣленъ. Той е безсиленъ да направи нѣщо за насъ, защото за себе си нищо не може да направи. . . И ние нищо не можемъ да направимъ за него.

Гърбавиятъ. Да. . . Защо той не се застъпва за насъ? Постоянно говорѣше за своя баща и за ангелитѣ. Гдѣ сж сега тия ангели?

Никодимъ. Часътъ му още не е дошелъ...

Гърбавиятъ. А кога ще дойде тоя часъ? Когато бжде късно ли? Азъ нѣма кога да чакамъ. (Излиза).

Никодимъ. Нека си вървятъ всички, които не го обичатъ. Въ който часъ не мислите, тогава ще дойде Човѣшкиятъ Синъ. . .

Клеопа. Неговото царство не е отъ този свѣтъ.

Слѣпиятъ. Неговото царство е съборено...

Никодимъ. Той казваше: «Нали петъ малки птици струватъ само два асария?.. И при все това Богъ не забравя ни една отъ тѣхъ»...

Клеопа. Той казваше: „Да не се смущава сърцето ви“.

Никодимъ. Той казваше: „Който спазва моето слово, той нѣма никога да види смъртъ“.

Слѣпиятъ. Но той казваше още: „Прѣдоставете на мъртвитѣ да погребватъ своитѣ

мъртавци.“ (Пипнешкомъ се промъкна къмъ вратата и излиза).

Хромиятъ. Излизамъ, но не отъ страхъ, а за да го намѣря...

Другъ сакатъ. И азъ. . . (Излизатъ).

Прокажниятъ. Кой каза, че трѣба тука да го чакаме?

Никодимъ. Симонъ Петръ.

Прокажениятъ. Но гдѣ е Симонъ-Петъръ? той не се вижда никакъ.

Марта. Той седѣше при огъня на двора на първосвещеника.

Никодимъ. А Иоанъ?

Марта. Казаха ми, че е въ двореца на Анна.

Никодимъ. А какво гравѣше учительтъ, когато ти го видѣ?

Марта. Азъ го видѣхъ пжтьомъ; кога минаваше между колонитѣ, които водять къмъ входа. Бѣше обиколень отъ голѣма навалица.

Мария Клеопова. Той забѣлѣжи ли те?

Марта. Да, погледна ме.

Никодимъ. Нима той не бѣ свободенъ?

Марта. Ржцѣтѣ му бѣха свързани; римски войници го бияха и го мушкаха да върви по-скоро...

Мария Соломия. О!

Клеопа. А кждѣ отидоха ония дванайсетъ?

Марта. Неизвѣстно. Тѣ сж изплашени. Говорѣха ми, че Тома и Юда избѣгали въ Галилея.

Никодимъ. А видѣ ли Мария Магдалина?

Марта. Не, но Яковъ я срѣщналъ. Тя като че ли е обезумѣла отъ сирѣчь . . . Плакала, дре-хитѣ си кжсала, удряла си главата у стѣнитѣ и отъ тогава никой не знае, що прави и гдѣ е... Единъ просякъ разказваше, че се скита по рим-ската часть на града.

Никодимъ. Извѣстно ли ѝ е, че ние сме тука?

Марта. Да, Симонъ — Петъръ ѝ казалъ.

Болниятъ. Ако дойде, не я пушайте да си отива . . . Тя ще ни навлѣче пакостъ. Тя е опасна жена, която сама не знае що прави.

Единъ отъ чудесно изцѣлени тѣ По улицата вървятъ хора. Чувамъ оръжие да се дрънка. Дошли сж насъ да хванатъ. Бѣгайте, кой кждѣто може . . . (на Никодима, който се приближава до прозореца). Не се приближавай-те до прозореца: ще ви познаятъ.

Вартимей. По-добрѣ ще бжде да си оти-да. Никой не ме познава. Азъ съмъ отъ Ери-хонъ . . . (прѣдпазливо наднича на улицата). Дванадесетъ войника съ Центурия. Тишина! . . Мълчете! . . .

Никодимъ. Спиратъ ли се?

Вартимей. Не. Заминаватъ. На улицата нѣма никой. Но ето . . . идатъ отъ другата страна . . . не шумете . . . Жена и четирма мж-же. Познавамъ ги: Мария Магдалина, Йосифъ

Ариматейски, и струва ми се, Андрей и Симонъ Зилотъ . . . Тѣ се оглеждатъ. Чукатъ на вратата . . . Слѣзте да имъ отворите.

Явление второ.

Сжщитѣ. Марія Магдалина, Йосифъ Ариматейски, Яковъ, Андрей и Симонъ Зилотъ.

Марія Магдалина. (Не въ себе си, съ разрошени коси, боса, въ разпокъсана дреха) Колцина сте тука? Готови ли сте? Какво правихте въ мое отсъствие? . . . Азъ ходихъ въ кулата на Антония. Военниятъ трибунъ не бѣше въ римската часть на града. Но азъ видѣхъ неговия приятель Аппий. Той ще го прати при насъ, щомъ се върне. Веръ каза, че може да бжде спасенъ. Още не зная какъ . . . Той ще ни обясни . . . Но той не го спаси, ние сме длъжни да направимъ това. Яковъ и Симонъ донесоха мечове подъ дрехата си. А гдѣ е Петъръ? Гдѣ е Иоанъ?

Марта. Азъ ги видѣхъ въ двора на първосвещеника.

Марія Магдалина. Тѣхното мѣсто е тука. Необходимо е, да бждемъ много. Той трѣба да мине по тая улица, подъ тоя прозорецъ, на пѣть къмъ Пилата.

Никодимъ. Кога?

Марія Магдалина. Тая нощъ, до втора стража. Кой отъ васъ е донесълъ оружие съ себе си? Гдѣ е скрито?

Никодимъ. Какво мислишъ да правишъ ?

Мария Магдалина. Азъ искамъ да го освободя, ако Веръ не го освободи. Ще видите, че това не е трудно. Гѣма да ни се противятъ, азъ зная това. Римлянитѣ сами не искатъ да го сждятъ. Аппий ми каза, че това дѣло ги отегчава. Когато го водѣха при Каяфа, стражата се състоеше само отъ двама войника и двама слуги при храма, въоръжени съ тояги. Стига да имаше тогага съ мене петъ-шестъ души . . Ние бихме могли да го скриемъ, азъ зная гдѣ, и той би билъ спасеъ. Но азъ бѣхъ съвсѣмъ сама.

Иосифъ Ариматейски. Не мисли, Марио, че това е толкозъ лесно. На около се трупа народъ, готовъ да го прѣбие съ камъни.

Мария Магдалина. Но нароътъ. негова страна, и тѣлпата на него се моли. . . Вие забравяте за неговото тържествено влизане...

Иосифъ Ариматейски. Сега е друго... Прѣдъ двореца на Каяфа тѣ викаха, настоятелно искаха смъртта му. . .

Мария Магдалина. Тамъ викаха само шепа фарисеи и садукейски слуги. . .

Иосифъ Ариматейски. Шепа слуги не би могла да напълни цѣлата площадь, до самитѣ стрѣхи. . . Туй бѣ сжщата онзиденшна тѣлга, която тържествено го срѣщаше. Не, Магдалина, повѣрвай ми, той знае, що иска. Той

самъ искаше да погуби себе си. . . Той се призна въ всичко.

Мария Магдалина. Въ що е могълъ той да се признае? Никакво зло той не е направилъ.

Йосифъ Ариматейски. Той подтвърди, че е Божи синъ и иудейски царъ. . .

Мария Магдалина. Нима това не е истина? . .

Йосифъ Ариматейски. Разбира се. Но по-добрѣ бѣ да не прогласяваше подобна истина прѣзъ тая нощъ Въ очитѣ на свещеницитѣ и римлянитѣ това е прѣстѣпление, прѣслѣдвано отъ законитѣ.

Сакатиятъ. Той ще да е виновенъ, щомъ като сж го хванали. . .

Никодимъ. Ние не можемъ да правимъ повече отъ туй, което той желае и заповѣдва. А той не иска да го защищаватъ.

Мария Магдалина. Нима вие не виждате, чо по тоя начинъ той изпитва вашата вѣра, вашата сила, вашата любовь?

Никодимъ. Той не веднѣжъ прѣдсказва всичко това.

Мария Магдалина. Какво доказва това? Туй, че той добрѣ познавалъ малодушието на тия, които се пристрували, че го обичатъ. О, хората сж прѣкрасни, мъжествени и горди! Единственитѣ, които не избѣгаха, които по-малко стъ другитѣ треперятъ, най-добритѣ

между васъ — и тѣ се прѣпиратъ и обсъждатъ като че думата тукъ е за една крина пшеница, а женитѣ мълчатъ и плачатъ. Е що, мои сестри, какво ще кажете? Нима не е настъпила минутата, за да покажете своята любовъ? А гдѣ сж ония, които той е изцѣлилъ? Какво тѣ правятъ? Ей тамъ вие, които се тъкмите да бѣгате — слѣпиятъ Вартимей, другиятъ отъ Ерихонъ, третиятъ отъ Силоамъ. Ти, Симоне прокажени и ти, другиятъ отъ Самария. . . Нима забравихте, че безъ него вие бѣхте побезобразни отъ смъртта? Азъ виждамъ около себе си толкозъ чудеса, що се криятъ. Сухоржкиятъ, болниятъ отъ водянка, бѣснѣющиятъ отъ Капернаумъ, който не смѣе да дигне главата си. . . А между разслабенитѣ ето този отъ Витезда, който бърза къмъ вратата и се ползва отъ своитѣ крака сега, за да зарѣже Бога, който го изцѣли. И погледнете Лазара, който станалъ по-блѣденъ отъ себе си. Но ти вече видѣ смъртта съ очитѣ си и бѣше съ нея въ продължение на четири деноноция. . . Или тя е по-страшна, отколкото хората мислятъ? Вие не ми отговаряте. (Дълбоко мълчание).

И о с и ф ъ А р и м а т е й с к и. Слушай, Магдалина. Азъ не страдамъ отъ отсъствие нито на смѣлостъ, нито на вѣрностъ.. Безъ да гледамъ на силата на свещеницитѣ, азъ отворихъ кжщата си за ония, които вървѣха подиръ него. Азъ зная, какво ще ми струва това. Азъ съмъ

готовъ да пожертвувамъ зарадъ него всичкия си имотъ, живота си. Но азъ зная волята му, и не мога да не я изпълня. Петъръ поиска да се застъпи за него и извади ножъ. Но той му заповѣда, да го вложи назадъ въ ножницата. Азъ бѣхъ въ Гетсиманія.

Мария Магдалина. Ако си билъ тамъ, защо не помогна на Петра? Ако обичашъ нѣкого, спаси го по-напрѣдъ, че послѣ го слушай. Какво ще стане съ васъ, когато го изгубите?... О, азъ много се бавя съ тия, които се боятъ... Какво мога да направя тукъ съ хора, които не искатъ да правятъ нищо. Азъ убивамъ послѣднитѣ му надежди и губя послѣднитѣ минути. Ще отида при Вера и послѣ ще видимъ...

Тръгва къмъ вратитѣ. Йосифъ Ариматейски и Никодимъ я спиратъ.

Никодимъ. Не излизай, Магдалина. Ти и него и насъ ще погубишъ.

Мария Магдалина. А! и васъ заедно съ него! Туй е много важно... Почакайте...

(Прави още крачка къмъ вратата. Никодимъ рѣшително не я пуца).

Никодимъ. Ти нѣма да идешъ.

Мария Магдалина. Нѣма да ида... Виждамъ, че сте достатъчно храбри да се борите съ една жена! Кой да прѣдвиди такава смѣлость отъ ваша страна!... Вие всички клюмнахте глави, като празни класове, и женитѣ се възхищаватъ, че сте по-страхливи отъ тѣхъ

Иосифъ Ариматейски. Ела на себе си, Магдалина. Помисли за него и за туй, що би било, ако той би те чулъ...

Мария Магдалина. Ако той би ме чулъ, сигурно би станало сжщото, когато въ онзи памятенъ день единъ отъ васъ, както вие сега, ме осждаше, че съмъ изливала драгоцѣнно масло на нозѣтъ му. Забравихте ли, какво бѣ казалъ тогава? Кого той намѣри за правъ? Вие нищо не разбрахте... Ето мѣсеци и години, откакъ живѣете при неговата свѣтлина, и никой отъ васъ нѣма ни най-малко понятие за туй, що азъ тутакси схванахъ, защото го обичахъ... Азъ, която дойдохъ слѣдъ единадесетия часъ. Азъ, която той привлѣче къмъ себе си изъ падение, толкозъ низко, въ каквото и послѣдниятъ робъ между послѣднитѣ отъ васъ не е билъ...

Никодимъ (като дава ухо на приближаващия се шумъ).

Мълчи... Слушай. Прѣдъ кжци минува нѣкой? (къмъ Вартимея). Иди, погледни кой е тамъ...

Вартимей (на прозореца). Нѣкой намѣтнатъ съ плащъ. Римлянинъ. Спрѣ се... Чука на вратата... Влиза... Вратата не била заключена.

Мария Магдалина (тича къмъ вратата на стаята). Той е. Люций Веръ. Отворете отворете по-скоро. Азъ го чувамъ.

Вратата се отваря, показва се Люций Веръ, който се спира на прага въ недоумѣние, като вижда това необикновено събрание отъ чудесно изцѣлени сакати, просяци и болни.

Явление трето.

Сжщитѣ и Люций Веръ.

Мария Магдалина (като се затича къмъ Вера съ протегнати ржцѣ). Ти ли си мой Вере? Ти . . . Ето най-сетнѣ очи, които гледатъ направо въ лицето, мечъ, плѣщи, ржка, която не трепери. Пò-скоро . . . Пò-скоро . . . Що трѣба да се прави? Видѣ ли го ти? . . . Кждѣ да ходя? . . . Какъ да му помогна? Колко души ти трѣбать? . . . Гдѣ сж твоитѣ войници? Ти знаешъ, той не само че не е виновенъ; той е до толкова чистъ, тѣй ѣззвишенъ, че мечтитѣ на душата не могатъ да стигнатъ до него. . . отъ доброта той понася всичко на свѣта. . . Но ние не искаме, той да бжде принесенъ въ жертва зарадъ насъ . . . Единъ неговъ погледъ, една негова дума струва повече отъ живота на всички хора взети заедно . . .

Веръ (хладно). Да . . . ето гдѣ трѣбало да се срѣщна съ тебе. Какви сж тия хора около тебе? . . .

Мария Магдалина. На тѣхъ можешъ да имашъ вѣра. Тѣ го обичатъ тѣй, както и той тѣхъ обичаше. Но тѣмъ е нуженъ прѣдводителъ,

Тѣ чакаха човѣкъ като тебе. Тѣ ще тръгнатъ слѣдъ тебе . . .

Веръ (съ ирония) Азъ не съмъ дошелъ, за да заста на чело на такава . . . смѣшна войска . . . Не разбирамъ, какво искашъ да кажешъ. Тука има едно недоразумѣние, и азъ мисля не му е мѣстото да го разправяме прѣдъ толкозъ свидѣтели . . .

Мария Магдалина. Ти си правъ (къмъ присѣтствуващитѣ). Оставете ни на самѣ . . . Азъ ще ви повикамъ кога дойде врѣме, да не дѣйствува. (Всички излизатъ; Мария Магдалина остава сама съ Вера).

Явление четвърто.

Люций Веръ и Мария Магдалина.

Веръ (саркастически). Кой сж тия уроди?.. Никога азъ не съмъ виждалъ на веднѣжъ толкозъ неджгави, скитници и вмерисани болни . . . Какво искатъ отъ тебе? . . . Нѣкой ми казваше, че ти живѣешъ, обиколена отъ необикновени сжщества, най-стари, най-обезобразени, най-мръсни и вонещи евреи, надъ които ти безгрижно се смѣеше у Силана . . . Но азъ не бихъ повѣрвалъ, че тѣ живѣятъ въ такива близки отношения съ тебе. Впрочемъ, туй не се отнася до мене. Азъ ти казвахъ, че скоро ще се видимъ. Аппий ми прѣдаде, че си ме търсила въ Римската частъ на града; азъ зарѣзахъ всичко и се

явихъ по първо повикване . . . Азъ знаяхъ всичко, що ставаше и чакахъ своя часъ . . .

Мария Магдалина. Колко си добъръ и великодушенъ. Какъ ме ободрява и успокоява твоето присъствие, твоята усмивка. Когато всички други . . . ако ти знаеше! Тѣ треперяха като тръстика, за която говорѣше нашиятъ Учителъ. Азъ неможахъ да търпя. Азъ умирахъ отъ срамъ. Но азъ знаяхъ, че ти ще се върнешъ при насъ. И ето най-сетнѣ, ти, твоето оръжие . . . твоитѣ гърди. Струва ми се сега, че цѣлъ Римъ ни защитава. И твоитѣ ръцѣ — които могатъ всичко да направятъ, нѣма да го оставятъ.

Веръ. Тѣ нѣма да оставятъ тебе, Магдалина. Всичко друго зависи само отъ тебе. Азъ, може би, и да съмъ добъръ, великодушенъ, но по моему. И това трѣба да се разбере. Както виждашъ, моето прѣдсказание се изпълни: онзи, който много те интересува, е взетъ подъ стража.

Мария Магдалина. Не само, че го взеха подъ стража, но и всичкитѣ слуги при храма, воловари, говедари, послѣднитѣ роби въ кухнятѣ се нахвърлиха на него, осипаха го съ хули, присмѣхъ и оскръбления. И, тъй като сж повече отъ страхливи за да се рѣшатъ сами на туй, тѣ прибѣгнаха до помощта на римскитѣ войници.

Веръ. Зная. Нека да говоримъ на късо и ясно нали?

Мария Магдалина. Да.. Ние нѣмаме врѣме за губене...

Веръ. Наистина, тукъ не е дума за затваряне въ тъмница или за други наказания, малко-много заслужени. Но за неизбѣжна смъртъ. Азъ говорихъ съ прокуратора Понтия Пилата...

Мария Магдалина. Добрѣ. Той какво казва?..

Веръ. Азъ го сварихъ огриженъ, смутенъ, нерѣшителенъ. Той е човѣкъ изобщо нерѣшителенъ и добродушенъ, врагъ на крамолитѣ и насието. Прѣдставя му да избере едно отъ двѣтѣ, или да прѣдизвика кърваво възмущение на свещеницитѣ и на тѣхнитѣ партизани, или да прѣдаде на смъртъ единъ бунтовникъ, очевидно, безпокоенъ и опасенъ, макаръ по римскитѣ закони и да не подлежи на смъртъ... Азъ говорихъ както ми диктуваше съвѣстѣта и дългътъ. Тогава той прѣстана да се колебае. Той се спрѣ на по-човѣчното и по-мждротото рѣшение. А тъй като азъ съмъ тукъ въоръжения и отговорния пазителъ на римската властъ, то на мене се повѣри сѣдбата на твоя Назарянинъ. Тукъ трѣба да призная, че до нашето свиждане азъ нарочно допуцахъ, щото събитията да се стечатъ тъй, както се и стекоха.

Мария Магдалина. Той е спасенъ. Не се съмнѣвамъ въ това. О, какъ съмъ била права, когато безъ страхъ и съ надежда се обърнахъ къмъ тебе!

Веръ. Да не правимъ прибързани заключения. Ние трѣба още за много нѣща да приказваме.

Мария Магдалина. — Какво?

Веръ. Азъ казвамъ, че ние трѣба още за много нѣща да приказваме. Ако да не бѣхъ замѣсенъ въ тия събития, азъ бихъ взелъ рѣшение тутакси, безъ никакво колебание. Макаръ и съ извѣстно съжаление азъ бихъ пожертвувалъ тоя нещастникъ зарадъ общественото спокойствие — такъвъ е върховниятъ законъ на държавата. Но сега...

Мария Магдалина. Но сега работата не е така. Ти го видѣ. Ти знаешъ. Не бива нито за минута да се колебаешъ. Туй би било чудовищно.

Веръ. Право казвашъ, че не бива да се колебаея. Туй, наистина, би било чудовищно. За да избавя щастливия съперникъ отъ смъртъ, при това заслужена, би трѣбало два пѣти да изгубя единствената жена, която обичамъ и мога да обичамъ. Туй, разбира се, е невъзможно.

Мария Магдалина. Азъ не съвсѣмъ разбрахъ послѣднитѣ ти думи.

Веръ. Когато тѣ сж тѣй прости за разбиране. Да спася него, значи, тебе да прѣдамъ въ рѣцѣтъ на единъ човѣкъ, който ще те повлѣче подирѣ си отъ падене къмъ падене до такъва пропастъ, отъ гдѣто никаква разумна човѣшка сила да не може да те извади. Колкото се отнася до мене, азъ те губя безвъзвратно, ако по такъвъ начинъ съ собственитѣ си глупави рѣцѣ взема, че тѣ прѣдамъ нему. Той ще ми отнесе

щастиято, като прибѣгва до срѣдства, противъ които човѣкъ съ собствено достоинство и честъ не би се опиталъ да се бори. Ако, напротивъ го прѣдоставя на произвола на сѣдбата, за тебъ остава надежда, да се върнешъ въ свѣта, а за мене — да те срѣщна на свся пѣть, защото, надѣвамъ се, че ние още има да живѣемъ доста и да се срѣцнемъ отново въ живота. Има много пѣтица, както знаешъ, които водятъ за Римъ.

Мария Магдалина. Разбирамъ... Разбирамъ, защото е необходимо да се разбира. Но азъ още не вѣрвамъ. Не, туй е невъзможно. И ти, какъвто те зная, не можешъ да дойдешъ, за да ми обявишъ хладнокръвно, че искашъ да го погубишъ и да му отмѣстишъ за злото, което той не е направилъ. Тукъ се крие, трѣба да се крие нѣщо друго.

Веръ. Да. Тукъ се крие нѣщо друго. Остава ни едничко срѣдство, да го спасимъ, ако желашъ. Но въ това положение, до каквото е дошла работата, да го спася, туй значи себе си да погубя. При това, важно е и да се бърза. Присѣдата е подписана; азъ я видѣхъ... Той ще бѣде прѣдаденъ на смъртъ съ изгрѣване на слънцето. Защото всѣки часъ се смѣта по причина на настѣпващата пасха...

Мария Магдалина. Какво трѣба да се направи? По-скоро, по-скоро. Азъ всичко ще направя.

Веръ. Арестуваниятъ се пази отъ мои войници. Колкото това и да е трудно, но може най-сетнѣ да му се даде възможность да избѣга...

Мария Магдалина. О, да . . . О, да . . . Туй е най-просто и трѣба да се направи. Като се види на свобода, той ще се скрие до като го забравятъ. Да не губимъ врѣме. Но азъ не разбирамъ, защо ти каза . . .

Веръ. Ти скоро ще разберешъ всичко. И тѣй азъ отговарямъ за арестанта. Знаешъ ли ти, какво азъ върша, що рискувамъ, като му връщамъ свободата?

Мария Магдалина. Ти своя дългъ изпълнявашъ, като освобождавашъ единъ невиненъ.

Веръ. Не ми влиза въ работа неговата невинность. Туй не се отнася до мене. Азъ не съмъ му съдия, азъ съмъ негова стража . . .

Мария Магдалина. Твоитѣ войници ще мълчатъ, и никой нѣма да узнае.

Веръ. Моитѣ войници не ще могатъ да мълчатъ. Тѣ ще трѣба да правятъ изборъ между мълчанието и живота. По такъвъ начинъ ще се узнае, че сж дѣйствували по моя заповѣдь. А до сега не е имало случая, щото князетѣ на черквата, свещеницитѣ и първосвещеницитѣ, да се откажатъ отъ жертва, отмъщение и ненависть. Тѣ щѣ идатъ първомъ въ Антиохия, да се оплачатъ на управителя на Сирия, а слѣдъ туй ще се обърнатъ къмъ самия Цезарь, гнѣвътъ на когото лесно избухва, раз-

духванъ отъ подозрѣнието. Знаешъ ли ти, какво значи туй Цезарь? Прѣдъ неговото име треперятъ най-голѣмитѣ, най-могъщитѣ въ Римъ. Менъ ме застрашава изгонване, ако не смъртъ, а за насъ, римлянитѣ, смъртъта ни се струва по-сладка въ сравнение съ изгонването. Ето що азъ давамъ, що поставямъ на карта. Сега чакамъ да видя, ти какво давашъ.

Мария Магдалина. Ти чакашъ отъ мене? Но какво мога азъ да дамъ? Азъ нищо вече нѣмамъ. Азъ всичко раздадохъ на бѣднитѣ въ онзи день . . .

Веръ. Азъ не искамъ туй, що се дава на бѣднитѣ. И, най-сетнѣ, дотегнаха ми тия забикалки, тия голи думи, туй тѣпчене сѣ на едно мѣсто. Много ме е грижа мене за правосъдието, за това, да ли на земята ще има единъ скитникъ повече или по-малко. Не искамъ да зная и за собствената си сѣдба и за своето изгонване . . . Нима ти не си разбрала, че ето вече години, откакъ азъ те искамъ, само тебе едничката, тебе цѣла, и че ето сега е ударилъ моя часъ? Азъ зная, тоя часъ не е прѣкрасенъ и не за такъвъ азъ съмъ мечталъ. Но другъ за мене нѣма; принуждавамъ се да взема отъ живста това, що мога. Ето, ние стоимъ лице срѣщу лице съ нашето двойно безумие, което е по-силно отъ насъ самитѣ и не можемъ да отстъпимъ. Колкото повече ти го обичашъ, толкозь повече азъ тебе обичамъ. Колкото по-

горещо ти искашъ да го спасишъ, толкозъ по-силно азъ искамъ да го погубя. Да се разберемъ, най-сетнѣ, единъ други. Ти се грижишъ за неговия животъ, а азъ за своя. И ти ще получишъ неговия животъ, но азъ ще получа тебе, тебе. И азъ искамъ да те имамъ, прѣди той да избѣгне отъ смъртъта. Ти разбра ли? Съгласна ли си? Кажи не, ако смѣшъ, и нека неговата кръвь падне на оногова, който го е довелъ до тоя край и втори пѣтъ го губи.

Мария Магдалина. А, ето що значило всичко това! Да, да. . . Зная. Виждамъ. Азъ забравихъ. Азъ вече не мислѣхъ за това. Но то не бѣ възможно. . . Ето, значи, защо като говорѣше азъ не ти вѣрвахъ, вѣпрѣки всичкото ми довѣрие къмъ тебе. Всичко това е тѣй странно. Тѣй чудовищно. И така е далечъ отъ насъ. Нужно е врѣме, да се опомня. Всичкитѣ ми мисли сж въ мъгла. И душата ми пада като камѣкъ, хвърленъ въ яма. Нищо не разбирамъ. Не зная, сѣкашъ, гдѣ се намирамъ. . .

Веръ. Ние, отлично знаемъ, гдѣ сме, и въ всичко туй нищо необикновено нѣма. Прѣди нѣколко дена само, ти не би ме оставила тѣй дълго, да те моля. Не разбирамъ защо именно днесъ, когато за любовъта тѣ ти се прѣдлага небивала плата, днесъ, когато животътъ, който ти е по-скѣпъ отъ всички други.

Мария Магдалина. О, ти не разбирашъ. . . И като помисля само, че всички, дори ония, които

той обичаше, не го разбираха по-добрѣ отъ тебе... Нима азъ съмъ едничката, която вникнахъ въ душата му? А това не бѣ трудно. Той е говорилъ съ мене всичко на всичко три пѣти. При все това, азъ зная всичкитѣ му мисли, всичкитѣ му желанія, цѣлото му сѣщество така, както зная себе си, като да е билъ винаги съ мене; въ неговия погледъ азъ видѣхъ, ангели да слизатъ и да се качватъ, като въ онази нощъ, когато му цѣлувахъ краката и ги изтривахъ съ коситѣ си. . .

Веръ. Азъ знаехъ, че ида много късно, но не подозирахъ че вие сте отишли тѣй далечъ. Може той да е говорилъ съ тебе само три пѣти, въ всѣки случай, наговорилъ ти е достатъчно, за да разсѣе моитѣ съмнѣния, но да бъдемъ спокойни. Думата тукъ не е само за любовта. . . И самия твой възлюбенъ, ако му бѣха поискали мнѣнието, би казалъ, че една целувка, не тежи много въ вѣзнитѣ на смъртта. Ако ти тѣй го обичашъ, нима неговия животъ не струва онова малко неудволствие, което до скоро не те плашеше? Да имаше тукъ огледало азъ бихъ се огледалъ тутакси, за да видя кое ме е направило въ нѣколко дена тѣй отвратителенъ, че прѣдпочитатъ да жертвуватъ живота на своитѣ любимци, но да не се допратъ до моитѣ устни. . . Но какво става съ тебе? . . . Като че ли ти говорятъ за нѣщо Богъ знае колко страшно. Що казахъ? Що направихъ?

Твоитѣ черти се смразиха. . . Защо ме гледашъ съ такива уплашени и обезумѣли очи, като че виждашъ небето да се събаря, или мила гробница да се осквернява?

Мария Магдалина. Остави ме. Азъ едва сега почнахъ да разбирамъ.

Веръ. Прѣди нѣколко дена ти по-скоро разбираше.

Мария Магдалина. (Съ нѣженъ гласъ, носящъ се, сѣкашъ отъ далечъ). Да. . . Да. . . Малко по-малко човѣкъ започва да вижда въ себе си. . . (неподвижно гледа напрѣдъ си). Всичко туй се развива бавно, като нѣщо такова, което нѣма начало, нито край, нито име. . . Виждамъ двойка смъртъ. . . На рѣцѣтъ ми сж двама умрѣли. . . И тоя товаръ е твърдѣ тежъкъ за едно бѣдно сжщество, родено на тая земя. . .

Веръ. Двойка смъртъ? Какво искашъ да кажешъ съ това? Да не мислишъ да умрешъ заедно съ него? Но той те обича и твоята смъртъ само ще увеличи неговитѣ страдания..

Мария Магдалива. (Съ сжщия нѣженъ, издалеченъ гласъ). Не. Азъ не говоря за своята смъртъ. Друга е двойката смъртъ. Азъ съмъ още на ума си. Азъ гледамъ въ пропастьта и ясно виждамъ всичко въ нея. . . Остави ме да гледамъ тамъ, гдѣто ти нищо не виждашъ.

Веръ. Азъ не бихъ повѣрвалъ, че като ти прѣдлагамъ неговото спасение и голѣмата жертва въ името на любовта. . .

Мария Магдалина (раздразнена). Ти принасяшъ жертва въ името на любовъта! О, ако ти можеше да видишъ оная жертва, която се извърши тука и на която ангелитѣ не биха смѣли да гледатъ. Но ти не можешъ да знаешъ туй що стана откакто той слѣзе на. . . земята. Земята вече не е сжщата. И туй вече не е възможно. До него и най-чиститѣ не биха се поколебали. До него. . . До него. . . Но даже и сега азъ, възродена отъ него, ако думата не бѣ за него, ако въпросътъ засѣгаше друго. . . Азъ не бихъ била въ сила да откажа. . . Може би азъ бихъ съгрѣшила противъ всичко, що той обича, за да спаса оногова, когото обичамъ. . . Но той дава прѣдостатъчно сили за любовъ и страдание. . . Азъ бихъ могла да го спаса въпрѣки волята му, но не въпрѣки себе си. Ако азъ купѣхъ живота му съ цѣната, за която ти говоришъ, неговиятъ животъ би принесълъ смъртъ на всичко, що той искаше, на всичко, що обичаше. . . Азъ не мога да заровя пламъка въ калъта, за да запазя лампата цѣла. Азъ не мога да му причиня единствената смъртъ, способна да го огорчи. . . Но погледни съ по-свѣтли очи, и ти, може би, ще видишъ всичко що азъ виждамъ, макаръ и да не мога да ти го открия. . . Ако за единъ мигъ отстъпя на порива на страстьта, то всичко, що той говорѣше, всичко, що правѣше, всичко, що ни даде, би потънало отново въ мрака. . . И земята би

опустѣла повече, отколкото е била прѣди той да се роди и небето за винаги би се затворило за хората. Азъ бихъ го изгубилъ цѣлъ, бихъ изгубила повече отъ него самия, за да му подаря единъ животъ, останалъ безъ смисълъ. . .

Веръ. Думата не е толкозъ да му се подаря живота, отколкото да се спаси отъ мъчителната смъртъ, едната мисълъ за която би трѣбало да те направи да се замислишъ.

Мария Магдалина. Зная. . . Зная. . . Ако азъ го обичамъ тѣй, както никога не сж обичали на тая земя, не озарена още отъ небесната любовъ, о не съмъ ли длъжна да пожертвувамъ за него туй, което никой до сега не е пожертвувалъ? Но ти искашъ всичко, що той даде. . . Туй което той ни даде, е повече отъ неговия животъ, и живѣе въ нашитѣ сърца по-силно отколкото въ самия него. Ако изгубя туй въ себе си, ще го погубя въ всички насъ. . . Нищо повече не зная. Нищо не виждамъ. Нищо не постигамъ. . . Може би, азъ бихъ направила това, ако моята душа бѣ самотна. Но сега туй е невъзможно, и Богъ не би желалъ това. . .

Веръ. Боговетѣ винаги искатъ туй, което хората желаятъ. . . Бжди увѣрена, че ако онзи, когото ти прѣдавашъ на смъртъ, можеше въ тая минута да чуе твоя гласъ, той не би се колебалъ.

Мария Магдалина. О, азъ зная, че той не би се колебалъ. И ето затова азъ се

губя между двѣтѣ жертви, като слѣпо животно... Моитѣ напрѣшни срамоти ми тежатъ и азъ немога да се издигна до неговата воля...

Веръ. Въ присѣтствието на смъртта, човѣкъ има една воля...

Мария Магдалина. Боже мой! Боже мой! Азъ съмъ нищожество. Осквернена съмъ отъ всички мръсотии... Що значи тая послѣдняя, която би дала живота?... Но нима въпросътъ тукъ е за мене? И нима, като купувамъ живота ти съ цѣната на една мръсотия, съ туй не бихъ те осквернила — тебе, извора на всѣка чистота, на всѣко блаженство, на всѣки животъ? Азъ не зная вече, гдѣ да приютя душата си. Нищо вече не остава въ мене, ако изгубя него. А нищо не остава въ насъ, ако го спаса.

Веръ. Нищо не е изгубено, до като животътъ продължава.

Мария Магдалина. Моля ти се... мълчи! Остави ме сама въ неговото мълчание, въ неговата воля... Остави ме да обърна погледа си на другадѣ. Другиго да слушамъ... Азъ още не го обичамъ тѣй, както той иска да бжде обичанъ. Напразно вдигамъ очи къмъ небесата на неговата свѣтлина. Азъ виждамъ само неговата смъртъ, неговитѣ страдания, неговитѣ мжки... Неговото неподвижно лице, неговитѣ очи, които освѣтиха всичко, що погледнаха... Неговитѣ уста, които постоянно говорѣха за блаженство... Неговитѣ безсилно повиснали,

истинали крака, които азъ цѣлувахъ... Веръ!
Веръ! Съжали се!.. Повече не мога... не мога...
Азъ падамъ... Прави съ мене всичко, каквото
искашъ!..

Веръ (като я прѣгрѣща). Магдалина!..
Магдалина!.. Азъ знаяхъ...

Мария Магдалина (като се съвзема
отъ неговото допиране). Н. Ти не знаеше. Не
е това... Има нѣщо друго, Има друго нѣщо...
Веръ, Веръ! Послушай Ти не си безчувственъ.
Не си чудовищѣ... И ти ще разберешъ. Туй отъ
тебе зависи... Колкото за мене азъ не мога.
Тукъ има стѣна, пазена отъ ангелитѣ. Не мога
да я прѣкрача. За туй не трѣба и да се мисли.
Но ти... който всичко можешъ. Помисли само,
че ти държишъ въ ржката си живота на слѣз-
лия отъ небесата Богъ на боговетѣ. Зная, зная,
ти не вѣрвашъ въ него. Но поне въ неговата
невинность ти трѣба да вѣрвашъ; ти също тѣй
знаешъ, че никакво зло той не е направилъ.
Той дори не знае що е зло, понеже цѣлъ е
добро. Той само изцѣляваше, утѣшаваше, молѣ-
ше се... Той се носеше надъ душичѣ на хора-
та, като ги озаряваше съ блаженство... О, ако
ти знаеше, ако бѣ поне веднѣжъ говорилъ съ
него! И, тѣй като той е невиненъ, а ти си спра-
ведливъ, тѣй като ти си силенъ и смѣлъ, ти
не можешъ да го прѣдадешъ — него невинния
на палачитѣ. Туй е недостойно за единъ римля-
нинъ, за единъ човѣкъ.

Веръ. Стига. Ако всичко е безполезно, то нека бжде така, както ти си рѣшила . . . Не азъ го вода на смъртно наказание.

Мария Магдалина (държи дрехата на Вера, който тръгва къмъ вратата). Веръ! Веръ! моля те . . . Не всичко е казано . . . Туй не може така да се свърши. Не искай едничкото невъзможно нѣщо. Азъ ще бжда твоя робиня. Азъ ще живѣя у краката ти, ще ти слугувамъ до края на живота си, подари ми само неговия животъ, не отнемай отъ мене и отъ цѣлата земя туй, което е живота на нашия новъ животъ.

Веръ. Млъкни! При туй, и късно е вече. Настойчивостъта, съ която азъ искамъ да спаса омразния си съперникъ е тѣй смѣшна, както и упоритостъта, съ която ти желаетъ да спасишъ своя възлюбенъ като му пѣнешъ хвалби. Когато подиръ три часа го видишъ мъртъвъ, не плачи надъ него, да не би сълзитѣ да те биятъ по лицето . . . (като забѣлѣзва Йосифа Ариматейски, нерѣшително да отваря вратата отъ лѣво). Кой е тамъ? Влѣзте. Вие идите тъкмо на врѣме. Намъ сж нужни свидѣтели. А гдѣ сж ония смѣшници, уроди, прокажени? Азъ искамъ да имъ кажа . . .

Мария Магдалина. Какво?

Веръ. Тѣ ще узнаятъ, кой прѣдаде тѣхния Богъ . . . Ще видимъ какъ ще имашъ куражъ, да го погубишъ прѣдъ очитѣ имъ и какъ тѣ ще посрѣщнатъ това извѣстие. При всич-

кото ми отвръщение къмъ тѣхъ, азъ искамъ отново да видя безобразнитѣ имъ лица. (Доближава се до вратата и я отваря изцѣло).

Мария Магдалина (хвърля се къмъ него и иска да го задържи). Веръ, Веръ! Туй не е достойно за тебе! . . .

Веръ. Зная. Зная . . . Струва ми се, азъ за нищо не съмъ достоенъ. Дори за тебе не съмъ достоенъ, развратнице . . . (Съ високъ гласъ). Тука! Тука! Всички вие! Гдѣ сте? Съберете се вие, едноръжки, хромави, обезобразени, просяци, скитници, прокажени, паралитици . . . Азъ искамъ да ви съобща нѣщо доста важно (На вратата се показватъ изплашени лица).

Явление пето.

Сжщитѣ и почти всички дѣйстващи лица въ явление трето.

Веръ. Влѣзте де! Влѣзте! Нѣма отъ що да се боите. (Боязливо влизатъ). Всички ли сте тука? Като че ли по-малко сте станали. Кждѣ отидоха другитѣ?

Иосифъ Ариматейски. Господине, нѣкои се бояха, че прѣзъ нощта..

Веръ. Разбирамъ. Тѣ се бояли. Тѣхната любовъ и вѣра не сж до толкозъ голѣми, че да се изложатъ на биене. Впрочемъ, вие сте достатъчно.. Видите ли тукъ тая жена? Азъ дойдохъ при нея съ прѣдложение да спаса вашия учителъ. Тя трѣбаше да каже само една дума

да . . . каза: не . . . Тя го осъди на смъртъ. И тъй, той ще умрѣ щомъ слънцето се покаже... (общо движение).

Н и к о д и м ъ. Магдалина, какво чуваме?

Мария Магдалина мълчи.

В е р ъ. Разпитайте я и вие ще разберете.

Н и к о д и м ъ. Магдалина, истина ли е това?

И о с и ф ъ А р и м а т е й с к и. Но отговори най-послѣ. Какво става съ тебе?

В е р ъ. Заедно съ това тя губи и прѣдава, всички ония, които сж вървѣли подиръ съблазнителя. Азъ свършихъ. Прощавайте! Пазете се! (Тръгва къмъ вратата).

И о с и ф ъ А р и м а т е й с к и. (Въспира го съ молба). Господине, моля ви се, не излизайте така . . . Тя ще е направила грѣшка, вие ще видите. Трѣба да е станало ужасно недоразумѣние. Чувашъ ли, Магдалина, какво той говори? Какво ти ще кажешъ? Но туй е невъзможно. Какво е станало?

Б о л н и т ѣ и п р о с я ц и т ѣ. (Заобикалятъ Мария Магдалина, която стои неподвижно, насочила погледа си надалечъ, безъ да вижда нѣкого прѣдъ себе си). Магдалина, Магдалина!

Г ъ р б а в и я т ъ. Тя пакъ го прѣдаде. Тя бѣше заедно съ Искарюта.

М а р т а (като прѣгрѣща Магдалина). Магдалина . . . Чуй ме. Ти ме обичаше . . . Гдѣ си? Кажи, че това не е истина. Ти не си чула..

Мария Клеопова. (Като слага ржката си на рамото на Магдалина) Магдалина! Не, това не е възможно . . . Ти не си забравила...

Единъ просякъ. Колко получи?

Единъ отъ чудесно изцѣленитѣ. Да колко? Гдѣ сж паритѣ?

Другъ. Върни златото! Върни златото! Прѣтърсете я!

Мария Соломия. Магдалина! Магдалина! Ти си изгубила ума!

Скитникъ. Безнравственица! войнишка любовница!

Другъ. Блудница! Блудница! Блудница!

Единъ отъ чудесно изцѣленитѣ. Седемтъ бѣса, които той изгони, отново сж върнали въ нея.

Другъ. Тя ни продала, като да сме стадо отъ бикове.

Боленъ. Зарадъ нея всички ще загинемъ.

Другъ. Да, но не по-рано отъ нея.

Сухоржкъ. Тя нѣма да излѣзе отъ тука прѣди . . .

Разслабенъ. Въ всѣки случай, жива отъ тука тя нѣма да излѣзе. За туй азъ отговарямъ... (Викайки, заканвайки се съ вдигнати юмруци почти всички се трупатъ около Магдалина, която остава неподвижно и нѣма).

Иосифъ Ариматейски. (Като се застъпва). Чакайте . . . Не забравяйте кои сте, гдѣ се намирате и отъ чие име говорите. (Къмъ

Вера). Моля ви, потърпете малко . . . Азъ съмъ човѣкъ справедливъ и разсѣдливъ. Всичко ще се обясни. Чувай, Магдалина, азъ ти говоря отъ негово име. Още не е късно да кажешъ: да. Говоря ти, като баща... (Магдалина продължава да мълчи, неподвижна).

Гърбавиятъ. Ето видите ли? Пари е получила. (Взривъ отъ ненависть. Всички се нахвърлятъ върху нея. Съ удвосна сила се подзематъ викове, закани, молби, охкания. Въ тоя моментъ отъ улицата се чува шумъ който заглушава шума въ къщи. Чуватъ се викове на разбѣсняла тълпа. Бързо се приближаватъ, като въ сжщото врѣме се чува конски тропотъ и звънтене на оржие. За мигъ въ стаята настава тишина. Всички уплашено се вслушватъ).

Единъ отъ чудесно изцѣленитѣ Римляни! Войници! Идатъ да ни хванатъ . . . Тя ни е прѣдала. Бѣгайте. Тука! . . . Тука! . . .

(Общо смущение. Нѣкои разсѣяно се лутатъ изъ стаята и търсятъ изходъ).

Скитникъ. Не, не. Не излизайте! Има само една врата . . . Не е възможно да се укриемъ . . . Тѣ ще ни видатъ . . .

Боленъ. Мълчете. Крийте се!

Сакатиятъ. Гасете лампитѣ. Тѣ ще видатъ свѣтлината. По-скоро . . . По-скоро . . . Гасете . . . (Гасятъ лампитѣ).

Другъ. Не се приближавайте до прозорцитѣ. Не се мѣркайте тамъ. Легнете долу край стѣнитѣ.

В е р ъ. Благородно зрѣлище, което азъ искамъ да гледамъ до край.

Й о с и ф ъ А р и м а т е й с к и (като се доближава до Вера). Господине, не ни погубвайте. Вие имате тука бѣдни, слаби хора . . . Почти всички сж болни. Тѣ не знаятъ, що правятъ. Съжалете се надъ хората и не ги осждайте. . .

(Виковетѣ: смъртъ за него! Смъртъ! Развратитель! Развратитель! Галелеянинъ! Назарянинъ! Той иска да разруши храма . . . Той иска да развали закона . . . Богохулникъ! . . . Смъртъ за него! Смъртъ! — които по-напрѣдъ се чуваха отдалечъ, сега сж подъ самитѣ прозорци на къщата. Червеното отражение на фенеря озарява стаята. Слѣпиятъ отъ Ерихонъ дебнешкомъ се доближава до прозореца и наднича на улицата).

Единъ изплашенъ гласъ. Не се доближавайте до прозореца! . . .

Х р о м ъ (като се доближава до другия прозорець). Що виждамъ?

С л ѣ п и я т ъ о т ъ Е р и х о н ъ. Той е.

(Много отъ присѣтствующитѣ, привлечани отъ неудържимо любопитство, съ голѣма прѣдпазливостъ пълзятъ къмъ прозорцитѣ и надничатъ на улицата. Отъ врѣме на врѣме нѣкой отъ тѣхъ се обърне къмъ останалитѣ навжтрѣ

въ стаята, за да си сподѣли впечатлѣнията за видѣното).

Единъ отъ стоящитѣ на прозореца. Той е обиколенъ отъ войници. Тѣ сж цѣла тълпа.

Другъ. Той се приближава . . . Приближава се . . . Ржцѣтѣ му сж вързани . . . Биятъ го.

Трети. Той плаче . . . Кървави сълзи пролива . . .

Четвърти. Водятъ го при Пилата. Ето Петъръ и Иоанъ, които се криватъ . . .

Пети. Кръвъ тече по краката му . . .

Шести. Той не е въ сила да върви понататкъ . . . Той се клатушка . . . Клатушка се . . .

Веръ (къмъ Магдалина, която стои неподвижна, допрѣна до колоната въ срѣдата на стаята, гледайки прѣдъ себе си безъ да се обръща къмъ прозорцитѣ). Магдалина!

(На улицата внезапно шумътъ утихва, като че ли на земята пада нѣкой голѣмъ и тежъкъ прѣдметъ. Настава необикновена тишина).

Единъ отъ находящитѣ се въ стаята. Що стана?

Слѣпиятъ отъ Ерихонъ (отъ прозорца). Той падна . . . Той падна . . . Той гледа насамъ, къмъ нашата кжца.

Веръ. Магдалина . . . Азъ още ти обѣщавамъ . . .

Мария Магдалина. (Не се движи, но като погледва къмъ Вера, безъ гнѣвъ, съ гласъ не „отъ тоя свѣтъ“, пълненъ съ примирение, божествена ясноть и увѣреность отвръща, махни се отъ тука!

Слѣпиятъ отъ Ерихонъ (отъ прозореца). Той се изправя. Влѣ атъ го по-нататъкъ...

(На улицата отново се подкачатъ и съ удвоена сила подзематъ викове и закани. Веръ бавно си излиза, гледайки на магдалина, която стои неподвижно, сжщо като въ екстазъ, цѣла освѣтена отъ отражението на отдалечаващитѣ се факели).

Завѣса.

Командитно унигоиздателско д-во
Ал. Паскалевъ & С-ие — София.

Малъкъ джебень френско-български рѣч-
никъ, съставень отъ Д-ръ Б. Недевъ, цѣна 2 л.

Това е едно цѣнно помагало, както за жела-
ющитѣ да изучатъ самостоятелно френски езикъ,
така сжщо и за ученицитѣ.

При съставянето му се е имало прѣдъ видъ:

1) Да се избератъ по такъвъ начинъ думитѣ,
щото, макаръ и рѣчника да не е съвсѣмъ пъл-
ненъ, все пакъ да съдържа всички ония думи
които сж необходими за четенето и на най-сери-
озното съчинение. При изоставянето на нѣкои
думи, винаги се е внимавало, или коренитѣ на
тия думи да се съдържатъ въ съсѣднитѣ тѣмъ,
кѣито при това сж и по-важни, или пъкъ пропус-
натитѣ думи да нѣмнатъ особено важно значение.

2) При прѣвеждането на думитѣ, гледало се е,
щото да се дава всѣкога най-подходящето и най-
важното имъ значение. Прѣноснитѣ значения,
ако сж изпуснати нѣкъждѣ, то е при случаи, когато
въ прѣкото значение се съдържа и прѣносното.
Въ други случаи прѣноснитѣ значения сж давани.

3) При подбирането на българскитѣ думи се е
положило старание да се дадатъ по възможность
чисти български изрази, съ огледъ къмъ успѣ-
хитѣ, които е направилъ езикътъ ни прѣзъ по-
слѣднитѣ години,

Къмъ рѣчника сж прибавени, както спреженията на спомагателнитѣ и 5-тѣ типа отъ правилнитѣ глаголи, така сжщо и ония на всички важни и често употрѣбими неправилни глаголи. Така щото учащиятъ се, безъ да търси и други пособия, ще може всѣкога на бързо да се ориентира въ това отношение.

Малкиятъ форматъ на рѣчника не е случаенъ. Врѣме е да се издаде и у насъ единъ рѣчникъ който не само по име, но и въ същностъ да бжде джебенъ, защото изучаването на единъ езикъ, било отъ желающи да се самообразоватъ, било отъ ученици, не е една чисто кабинетна работа. Нуждно е да може учащия се resp. ученикъ да се справи тутакси, щомъ му текне нѣкоя дума.

Отзивъ за Вазовитѣ съченения.

Ив. Вазовъ, *Пълно събрание на съчиненията му т. I. Лирика. (1875—1880 г.). Прѣпоредъ и Гусла. Тъгигѣ на България. Избавление. Гусла. Епопея на забравенитѣ.* Книгоиздателство на Ал. Паскалевъ Софiя, 1901 год Стр. 208, цѣна 3 лева.

Щастливъ е нашиятъ народенъ поетъ Вазовъ откакъ можа да види България въ толкова разни положения, толкова разни врѣмена — на робство, на борби за свобода на борби за обединение, на свободенъ животъ — откакъ нееднократно вижда своитѣ съврѣменници да го славятъ за неговитѣ творения, откакъ видѣ плодетѣ на своя талантъ и на своитѣ бдѣния, прѣвеждани на разни езици

той дочака и това, което сжщо никой до сега отъ нашитѣ писатели не е при живѣ дочакалъ: пълното събрание на своитѣ съчинения. Първиятъ томъ отъ това пълно събрание е вече прѣдъ очитѣ на българскитѣ читатели: тѣ иматъ възможность сега на единъ дѣхъ да прочетатъ всичко онова, що до сега бѣ разпиляно по разни стихотворни сбирки или списания — да прѣчувствуватъ всички ония чувства, що е изпиталъ поета при вида на тжгитѣ на България-робиня, на избавлението и първитѣ дни на свободата на България.

Това сж все лирически стихотворения, къмъ които поетътъ причислява и „Епопеята на забравенитѣ“, наредени по хронологиченъ редъ и печатани въ сбиркитѣ цитирани по-горѣ въ заглавието. Подобни лирически стихове ще бждатъ помѣстени въ още два тома; слѣдъ това въ IV томъ ще доидатъ епическитѣ работи на поета — поемитѣ Видулъ, Грамада, Зихра, Загорка и др. Прозаическитѣ съчинения ще съставятъ петия и слѣдващитѣ слѣдъ него томове. Така българскитѣ читатели въ едно скоро врѣме ще иматъ на ржка събрано и наредено всичко, що е излѣзло до сега изъ подъ вѣщото перо на нашия народенъ поетъ и да прочитатъ и прѣпрочитатъ тамъ страници, пълни съ любовъ къмъ отечеството и родната природа, къмъ правдата, доброто и хубавото.

(Изъ сп. „Бълг. Сбирка“, XVIII 10).

Отзивъ за «Всемирна библиотека».

Все по-често въ урежданата отъ трудолюбивия издатель Ал. Паскалевъ библиотека заличаватъ редки бисери отъ всемирната литература. Прави впечатления добриятъ вкусъ съ който сж подбирани разнитѣ номера и качеството на прѣводитѣ, които съ право могатъ да се смѣтатъ като цѣненъ приносъ въ нашата родна книжнина. Това трѣбва да се подчертае толкова по-силно, че на голѣмата частъ отъ нашитѣ прѣводители тежи грѣха за развалянето на българския езикъ съ чужици — било въ изрази или думи — на първо мѣсто русизми. Ал. Паскалевъ дава всички доказателства за интелигентно високо културно разбиране задачата на издателя на модерния издатель. Защото, когато у насъ говоримъ за издатель, не трѣбва да забравяме, че въ тази областъ до скоро прѣобладаваше некултурниятъ, пропитъ изключително съ спекулативенъ духъ книжарь, който малко се интересува за бждащето на българската книга. Модерниятъ издатель, както и модерния писатель, иматъ прѣдъ себе си по-сложни, по-мжчни задачи, тѣ иматъ да удовлетворяватъ по-високи изисквания. Новото врѣме се нуждае отъ нови срѣдства, и оня, който се залови да печата и разпространява книги, нито мигъ не трѣбва да забравя, че той върши прѣди всичко една въ виша степенъ културна работа, съ която тѣсно е свързано бждащето и развитието на българския езикъ.

(Изъ „Демокр. прѣгледъ“ год. X, кн. 2).

